

04/16

SOCIALRÅDGIVEREN

**DS: Serviceloven skal
også gælde asylbørn**

**Gode råd fra radiovært:
Mads og socialrådgiver-
monopolet**

**DS' første formænd:
Portræt af fem gæve
kvinder**

Skolesocialrådgiver:

Børnenes bekymringsdetektiv

Underklassen og eliten møder ikke hinanden

Det er blevet sværere at bryde den sociale arv, viser ny analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Stigende ulighed er en stor del af forklaringen, siger analysechef **Jonas Schytz Juul**.

I analysen peger I på, at flere af underklassens børn i dag selv ender i underklassen. Allerførst: Hvad definerer I som underklasse?

I alle de analyser – og bøger – vi har lavet om klasseskel, bruger vi en definition, hvor underklassen er forstået som personer mellem 18 og 59 år, som er mere eller mindre permanent uden for arbejdsmarkedet – kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister, langtidsledige.

I analysen fremgår det, at i 2003 var det hver fjerde af underklassens børn, der selv havnede i underklassen – det tal er 10 år senere steget til hver tredje. Hvor overraskende er det, at det går den vej?

Det er måske ikke så overraskende, for uligheden er generelt vokset i samfundet i den periode. Omvendt så er det alligevel lidt overraskende, fordi uddannelsesniveaet er steget for underklassens børn i samme periode – og uddannelse er stadig den primære drivkraft til at bryde den sociale arv.

I analysen ser I både på underklassens børn og på elitens børn. Hvorfor gør I det?

Fordi det er i begge ender, at man i højere grad ser betydningen af social arv. Undersøgelsen viser, at er man vokset op i overklassen eller den højere middelklasse, så er der langt større chance for, at man selv havner i eliten, mens kun syv procent af underklassens børn og 10 procent af arbejderklassens ender i eliten

I siger selv, at Danmark internationalt er kendt for høj social mobilitet. Så hvor berettiget er det så?

Set i forhold til andre lande har vi stadig en høj mobilitet, og uligheden er også mindre – i det omfang, det kan lade sig gøre at sammenligne den slags på tværs af landegrænser. Men det rokker jo ikke ved, at uligheden herhjemme er vokset markant gennem flere år

Hvad har særligt haft betydning for, at uligheden er vokset – og at det dermed er blevet sværere at bryde den sociale arv?

Blandt andet en stigende grad af polarisering af underklasse og eliten i kommunerne. Tag for eksempel Lolland og Lyngby: For 30 år siden var der også dengang flere fra eliten i Lyngby, og flere fra underklassen på Lolland. Men når man ser på udviklingen, så er der kommet væsentlig flere fra eliten i Lyngby, og flere fra underklassen på Lolland – hvor eliten også er blevet mindre. Indenfor kommunerne ser man også områder, hvor andelen af underklassen er vokset – og omvendt kommer der også flere rigmandsenklaver. Man mødes ikke i så høj grad på tværs af klasseskel – og det betyder også, at underklassen ikke i nær så høj grad som tidligere møder rollemodeller.

Analysechef Jonas Schytz Juul, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

/// Står det til os, skal Serviceloven gælde alle børn, uagtet om de har lovligt ophold eller ej. Børn er børn, og vi er voksne mennesker, der har et ansvar for at sikre børns trivsel. Det, synes jeg, ligger i forlængelse af det almindelige voksenansvar, men også i forlængelse af børnekonventionen.

Majbrit Berlau, formand,
Dansk Socialrådgiverforening

06

Mange kommuner har valgt at styrke den tidlige, forebyggende indsats ved at placere socialrådgivere på skoler og daginstitutioner – med stor effekt, for socialrådgiverne kan reagere her og nu, inden bekymringen bliver en egentlig sag.

Mig og mit arbejde
Socialrådgiver Abeline Asingh bor i sit kolonihavehus en del af året.

24

Foto Palle Peter Skov

02 5 hurtige

4 Fattigdom og afsavn

DS frygter flere afsavn hos kontant-hjælpsmodtagere.

6 Asylbørns rettigheder

Serviceloven bør gælde alle børn.

8 Kort nyt

10 Pris til socialrådgiver

Socialrådgiver Samira Lastat fik Olivia Prisen 2015 for at "have set mennesket bag sagen".

12 Ingen bekymring er for lille

Skolesocialrådgivere har mulighed for at få øje på børns mistrivsel og reagere, før det bliver en sag.

14 Vi kan reagere hurtigt på børns mistrivsel

Gennem de seneste år har mange kommuner valgt at ansætte skole- og dagtilbudssocialrådgivere.

16 Børnenes bekymringsdetektiv

Socialrådgiver Maria Madsen udforsker bekymringer for både fagpersoner, forældre og børn.

22 Mads og socialrådgivermonopolet

Radiovært Mads Steffensen trækker dilemmaer op på Region Nords "Fagligt Udsyn".

24 Mig og mit arbejde

Abeline Asingh er beboerrådgiver i Brabrand Boligforening.

25 Juraspalten

Fakta om kontanthjælpsreformen.

26 Fem gæve kvinder

Portræt af DS' fem første formænd.

39 Klumme fra praksis

Den enkelte - og alt det rundt om.

40 Leder

Socialrådgiveren

udgives af

Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B
1253 København K
Telefon 7010 1099
ds@socialraadgiverne.dk
www.socialraadgiverne.dk

Ansvarshavende redaktør

Majbrit Berlau
mbb@socialraadgiverne.dk
Redaktør
Susan Paulsen
sp@socialraadgiverne.dk

Journalister

Jesper Nørby
jn@socialraadgiverne.dk
Jennifer Jensen
jj@socialraadgiverne.dk
Kommunikationsmedarbejdere
Martin Hans Skouenborg
mhs@socialraadgiverne.dk
Birgit Barfoed
bb@socialraadgiverne.dk

Annoncer

DG Media a/s
Havneholmen 33
1561 København V
Telefon 7027 1155
Fax 7027 1156
epost@dgmedia.dk
Grafisk design
Salomet Grafik
Pernille Kleinert

Forsideillustration

Morten Voigt
Tryk
Datagraf
Årsabonnement
700 kr. inkl. moms
Løssalg
50 kr. pr. nummer plus
forsendelse

Socialrådgiveren udkommer

15 gange om året
Dette nummer udkommer
17. marts 2016.
Artikler og indlæg er ikke
nødvendigtvis udtryk for
organisationens holdning.
Kontrolleret oplag: 15.134
Trykt oplag: 15.950
ISSN 0109-6103

DS frygter flere afsavn hos kontanthjælpsmodtagere

SFI's rapport om fattigdom og afsavn viser, at der er en meget kraftig sammenhæng mellem at være på kontanthjælp og at have materielle og sociale afsavn. Det vil kun blive værre, når kontanthjælpsloftet bliver en realitet, advarer Dansk Socialrådgiverforenings formand.

SFI's rapport om fattigdom og afsavn viser en meget kraftig sammenhæng mellem livet på kontanthjælp og materielle og sociale afsavn. Undersøgelsens resultater overrasker på ingen måde Dansk Socialrådgiverforenings formand, Majbrit Berlau, som dog finder det dybt bekymrende.

- Påstanden om, at det skulle være fordelagtigt at være på kontanthjælp – som har været et hovedargument for at få genindført kontanthjælpsloftet og 225 timers-reglen – er ikke foreneligt med det billede, SFI-rapporten giver af omfanget af de afsavn, som mange kontanthjælpsmodtagere lever med, siger hun.

Hun hæfter sig ved, at det netop er kontanthjælpsmodtagere – og særligt dem med børn – der får en endnu dårligere økonomisk situation med en voldsom nedgang i det månedlige rådighedsbeløb, når kontanthjælpsloftet træder i kraft.

■ Tre måltider om dagen, medicin og tandlæge. Det burde intet menneske i Danmark savne.

Majbrit Berlau, formand, Dansk Socialrådgiverforening

- Det bør få alle alarmklokker til at ringe hos politikerne. For vi ved, at børn, der vokser op i fattigdom, får en ringere uddannelse og en ringere sundhed. Lever børn blot ét år i fattigdom, forringes deres chance for at bestå 9. klasses eksamen, påpeger Majbrit Berlau og tilføjer:

- Politikerne er nødt til at spørge sig selv, om det virkelig kan være rigtigt, at en lovændring med så snævert fokus på økonomiske incitamenter – der skal få mennesker i arbejde – skal have så store konsekvenser for en meget stor gruppe børn og unge.

Enlige med psykisk lidelse risikerer store afsavn
SFI-undersøgelsen bekræfter også, at kontanthjælpsmodtagere både er en gruppe med relativ lav indkomst og ligeledes en gruppe, hvor en høj andel har helbredsproblemer og/eller andre sociale problemer, herunder psykiske lidelser.

- Dårligt helbred samt sociale problemer er for mange kontanthjælpsmodtagere grunden til, at de

er på kontanthjælp, og samtidig er det de barrierer, der holder dem fra at komme i arbejde. Samtidig viser SFI's undersøgelse, at enlige på kontanthjælp med en psykisk lidelse er i størst risiko for at lide markante og basale afsavn, siger Majbrit Berlau og uddyber:

- Det bør være et wake-up call for politikerne, da dette udgør en stor gruppe i kontanthjælpssystemet. Når vi nu ved, at fattigdom og afsavn medfører yderligere mismod og flere problemer, så er der høj risiko for, at de forbliver på kontanthjælp i længere tid – med den eneste effekt, at de bare får endnu flere problemer.

Hun mener, at der er brug for bedre rammer til at løse de problemer, som spænder ben for, at kontanthjælpsmodtagere kommer i arbejde. I stedet for at spare på denne gruppe borgere, bør man investere i dem, påpeger hun – eksempelvis med gode revalideringsforløb og billige boliger.

Fattigdom er dyrt for samfundet

Mens den økonomiske fattigdom betyder, at man må give afkald på goder og aktiviteter, der er almindelige for de fleste danskere, viser SFI-rapporten også, at en del økonomisk fattige må give afkald på helt basale ting.

16 procent af de økonomisk fattige har i perioder ikke råd til tre måltider om dagen. 15 procent køber ikke lægeordineret medicin, fordi de mangler penge. 42 procent kommer ikke til tandlægen, fordi det er for dyrt for dem.

- Tre måltider om dagen, medicin og tandlæge. Det burde intet menneske i Danmark savne. Det er afsavn, der ikke hører hjemme i et velfærdssamfund. Og med det kommende kontanthjælpsloft kan konsekvenserne blive katastrofale, advarer Majbrit Berlau. **S**

Læs også lederen på bagsiden af bladet.

Fakta om definitionen på afsavn i SFI-rapporten

Undersøgelsen opererer med 49 forskellige afsavns-indikatorer fordelt på ni forskellige dimensioner af hverdagslivet. Dimensionerne dækker både materielle og sociale afsavn samt afsavn knyttet til helbred og personlig pleje. At der er tale om afsavn betyder, at man ikke besidder et gode eller udfører en aktivitet eller en adfærd af specifikt økonomiske grunde.

Læs hele rapporten på www.sfi.dk

Psykiatrivejleder

EFTERUDDANNELSE I RÅDGIVNING AF PSYKISK SÅRBARE OG SYGE

Med
skuespillere
og eksterne
oplægs-
holdere

Uddannelsen henvender sig til dig, der skal hjælpe psykisk sårbare og syge mennesker videre i forhold til job eller uddannelse. Du arbejder fx som socialrådgiver, beskæftigelseskonsulent eller sagsbehandler.

På uddannelsen får du blandt andet:

- Viden om de forskellige psykiske sygdomme og tilstande
- Konkrete redskaber til at håndtere samtalen og rådgivningen bedst muligt
- Indsigt i hvilke hensyn du skal tage og hvordan du stiller krav
- Viden om og redskaber til at beskytte både dine og borgerens grænser i samtalen
- Den nyeste viden om hvilke arbejdsrettede tiltag, der virker
- Teknikker til at fremme motivation for forandring

Herudover får du:

- En borgers personlige beretning om vejen fra førtidspensionist med en skizofrenidiagnose og til et liv som medicinfri og selvforsørgende
- Oplæg fra eksterne eksperter i bl.a. personlighedsforstyrrelser
- Samtaletræning med professionelle skuespillere

Efteruddannelsen afholdes i København og består af 5 moduler af 2 dage (10 dage i alt) samt en afsluttende samtale.

Holdstart efterår 2016: Den 4. og 5. oktober 2016.

Prisen er 26.500,00 kr., inklusiv forplejning, undervisningsmateriale og bøger, eksklusiv moms.

Læs mere på www.warn.nu. Du er også velkommen til at kontakte Birgitte Wärn på telefon: 61 69 00 22 eller mail: info@warn.nu

Kirsten Gionet, socialrådgiver om sit udbytte af efteruddannelsen til Psykiatrivejleder: "Jeg arbejder i en sygedagpengeafdeling, hvor jeg dagligt møder psykisk skrøbelige mennesker. Psykiatrivejlederuddannelsen har derfor været særdeles relevant i forhold til mit arbejde som socialrådgiver. Birgitte Wärn er som underviser helt i top. Birgitte forstår at gøre kompliceret stof forståeligt og formår at inddrage alle med empati og humor. Jeg har deltaget i mange kurser og har ofte efterlyst brugbare redskaber i forhold til mit daglige arbejde. De redskaber har jeg nu fået og kan bruge dem i mit møde med borgerne. Det har betydet, at jeg er blevet mere bevidst om min egen rolle og bedre til at tilgodese borgernes behov og udnytte de resurser, som den enkelte borger har. Jeg kan varmt anbefale uddannelsen til andre, der har lyst til at højne deres faglige niveau".

◀ Læs flere udtalelser her

UNDERVISER

Birgitte Wärn er cand. mag. i dansk og psykologi, indehaver af Wärn Kompetenceudvikling og forfatter til flere erhvervshåndbøger, blandt andre "Når psyken strejker" og "Kort og godt om stress". Birgitte Wärn har mange års erfaring som underviser af rådgivere og ledere i samtaleteknikker, herunder kommunikation med psykisk sårbare og syge. Derudover har hun selv erfaring med rådgivning af psykisk sårbare ledige fra en tidligere ansættelse som konsulent, ligesom hun løbende kører rådgivningsforløb for mennesker, der er sygemeldte med stress, angst eller depression. Psykiatrivejlederuddannelsen er oprindeligt udviklet i samarbejde med Psykiatrifonden.

DS: Serviceloven skal også gælde udsatte asylbørn

Serviceloven bør gælde alle børn, uanset om de har lovligt ophold i Danmark eller ej. Det mener Dansk Socialrådgiverforening, som har påpeget, at loven er uklar – og det kan betyde, at udsatte asylbørn ikke får den hjælp, de har brug for.

Før 2014 var alle børn i Danmark omfattet af serviceloven, der netop skal hjælpe udsatte børn. Men en ændring i vejledningen betyder, at børn uden lovligt ophold ikke længere er omfattet. I dag er det sådan, at børn af asylansøgere og andre børn, der ikke har lovligt ophold i Danmark, hører under udlændingeloven. Det betyder, at det er Udlændingestyrelsen, der i sidste ende skal beslutte, om et barn uden lovligt ophold skal have hjælp, hvis det mistroves – og om barnet eksempelvis skal tvangsfjernes.

Men det sikrer ikke børnene godt nok, påpeger Majbrit Berlau, formand for Dansk Socialrådgiverforening, som i begyndelsen af marts advarede om, at børn af asylansøgere befinder sig i en juridisk gråzone. Det samme gjorde Kommunernes Landsforening (KL) og Red Barnet.

Serviceloven skal gælde alle børn

Majbrit Berlau udtalte sig til en række medier, og til dr.dk sagde hun blandt andet:

- Står det til os, skal Serviceloven gælde alle børn, uagtet om de har lovligt ophold eller ej. Børn er børn, og vi er voksne mennesker, der har et ansvar for at sikre børns trivsel. Det,

Børn uden lovligt ophold

■ Før 2014 var alle børn i Danmark omfattet af Serviceloven, der netop skal hjælpe udsatte børn. Men en ændring i vejledningen betyder, at børn uden lovligt ophold ikke længere er omfattet af Serviceloven.

■ Hvis der opstår mistanke om, at et barn uden lovligt ophold mistroves, er det i øjeblikket sådan, at man skal rette henvendelse til Udlændingestyrelsen. Styrelsen kan herefter bede en kommune om en vurdering af sagen og en indstilling til eventuelle foranstaltninger. Det er Udlændingestyrelsen, der i sidste ende skal godkende og betale for eventuelle foranstaltninger.

■ Reglerne på området har skabt problemer i en sag, hvor tre børn af en asylansøger blev tvangsfjernet af kommunen, men hvor Ankestyrelsen efterfølgende har slået fast, at der ikke var hjemmel i lovgivningen.

synes jeg, ligger i forlængelse af det almindelige voksenansvar, men også i forlængelse af børnekonventionen.

Hun understregede, at udlændingeloven ikke sikrer børn af asylansøgere tilstrækkeligt.

- Det er kommunerne, der er dygtigst til at tage sig af det her. De har fagkunderskaberne, de har apparatet, indsatserne. De har ekspertisen til at kunne tage sig af børnesager, og det kræver, at kommunerne også får adgang til at gøre det.

DS: Uklar lovgivning

Majbrit Berlau vurderer, at der er risiko for, at børn af asylansøgere ikke får den rigtige hjælp, hvis ikke kommunerne selv kan gribe ind.

- Det er helt oplagt, at der vil være omsorgssvigtede børn blandt børn af asylansøgere. Der er tale om børn i en sårbar situation med forældre, der har oplevet krig, flugt og utryghed. Måske kan forældre ikke tage hånd om deres børn, fordi de er voldsomt traumatiserede. Barnets trivsel bør stå over alt andet, og derfor er det kritisabelt, at lovgivningen på området er uklar og efterlader tvivl om, hvilken lov og hvilke myndigheder, som kan og skal gribe ind i sådanne sager.

Socialminister Karen Ellemann (V) har slået fast, at ansvaret for omsorgssvigtede børn af asylansøgere ligger hos udlændingemyndighederne – også selv om der er tale om en anbringelsessag. Ministeren pointerer over for dr.dk, at hun mener, at lovgivningen på området er rimelig klar, men med henvisning til, at KL tilbage i 2015 har efterlyst klare retningslinjer på området, har hun nu bedt sine embedsmænd om at lave nogle juridiske vurderinger af, om der er brug for præciseringer i de forskellige love. **S**

/// Barnets trivsel bør stå over alt andet, og derfor er det kritisabelt, at lovgivningen på området er uklar og efterlader tvivl om, hvilken lov og hvilke myndigheder, som kan og skal gribe ind i sådanne sager.

Majbrit Berlau, formand, Dansk Socialrådgiverforening

Vinderen af Olivia Prisen 2015

Olivia Prisen

Siden årets start har dommerpanelet bestående af Majbrit Berlau, Maarten Van Engeland, Jens Arentzen og Jan Wilken mødtes flere gange.

Med udgangspunkt i fem udvælgelseskriterier har dommerpanelet nu endelig fundet vinderen af Olivia Prisen 2015 - den første af sin slags!

Gå ind på www.oliviaprisen.dk og læs mere om udvælgeskriterierne og se hvem der vandt Olivia Prisen 2015.

Olivia Prisen er en ny pris for alle sagsbehandlere inden for det sociale system. Prisen sætter fokus på sagsbehandlingernes store indsats, og hylder de relationer, der synliggør mennesket fremfor sagen. Indstil til Olivia Prisen 2016 på www.oliviaprisen.dk.

"Ledelse mellem ledelse - mellemledelse i organisationer" af Frøde Boye Andersen, Annemette Digmann, Birgit Ryberg og Søren Willert, Forlaget Systime, 163 sider, 225 kroner. Fås også som ibog.

LEDELSE I MELLEMRUM

Mellemedere er selv genstand for ledelse og må udøve deres ledelse i mellemrummet mellem "opad" og "nedad". Denne bog tager afsæt i en gruppe mellemleders udvikling af deres funktion som "den organisationsinterne to'er. Projektet skærper deres opmærksomhed på, hvordan de kan håndtere dilemmaer og muligheder i mellemledelse - og på, at mellemledelse har betydning for den samlede ledelseskraft.

"Socialt arbejde med børn, unge og familier" af Maiken Hougaard og Lisbet Ravn Højbjerg (red.), Hans Reitzels Forlag, 552 sider, 450 kroner.

DOBBELTROLLE I FOKUS

Denne grundbog, som er skrevet som lærebog for socialrådgiveruddannelsen, giver et samlet overblik over socialt arbejde med børn, unge og familier. Et gennemgående fokus er socialrådgiverens dobbeltrolle som støtteperson og vejleder - og repræsentant for myndighederne med indflydelse på familiens mulighed for at opnå sociale ydelser. En rolle, som stiller store krav til den fagprofessionelle.

"Forsoning - Fortælling om en familie" af Aydin Soei, Tiderne Skifter, 654 sider, 299 kroner.

FRA IRAN TIL AVEDØRE

Aydin Soei er en af Danmarks mest vidende stemmer, når det handler om unge fra etniske minoriteter, social arv og unge i udsatte boligområder. Her fortæller han sin egen historie. Fortællingen veksler mellem beskrivelser af forældrenes flugt fra Iran via Sovjet til Danmark og Aydin Soeis opvækst i Avedøre. Og om farens tiltagende voldelige adfærd over for familien - og det mord, som han ender med at begå på en anden iransk mand.

DS søger medlemmer til arbejdsgruppe om ytringsfrihed og etik

Har du lyst til at være med i Dansk Socialrådgiverforenings nye etik-arbejdsgruppe? Dansk Socialrådgiverforening søger fem medlemmer med interesse, viden og engagement i forhold til etiske dilemmaer, der er en del af socialrådgivernes faglige praksis.

Gruppen skal medvirke i et et-årigt landsdækkende DS-forsøg med fokus på udvikling og gennemførelse af debat om ytringsfrihed og professionsetik. Formålet er at indsamle praktiske erfaringer på baggrund af dialog med medlemmerne.

Hvis du er interesseret i at blive medlem af gruppen eller vil høre mere, skal du skrive til konsulent i Dansk Socialrådgiverforening Nicolai Paulsen, np@socialraadgiverne.dk senest 4. april 2016.

Grønlands socialrådgivere efterlyser loft over sagstal

I Grønland kæmper socialrådgivernes forening Niisip for at sikre ordentlige vilkår og et lavere sagstal. Kun ved at investere i det sociale arbejde, som i Herning, vil der kunne gøres noget ved problemerne i kommunernes socialsager, mener foreningen.

"Hele socialområdet har behov for politisk prioritering, såvel i kommunalt regi som på det centrale plan: At der fastsættes et loft på, hvor mange sager en enkelt socialrådgiver må have ansvaret for", skriver de i en pressemeddelelse.

DANMARK KORT

Skive

Det seneste år er gruppen af unge ledige, som modtager uddannelses- eller kontanthjælp vokset med 40 til i alt 300. Det er en landsdækkende tendens.

Aalborg

En indsats mod hjemløshed blandt unge har givet pote: 25 husvilde mellem 17 og 24 år har fået egen bolig. Og de har lært at leve i det nye hjem.

Hjørring

Hjørring vil uddanne 40 specialskoleelever til junior-friluftsguides over de næste to år. Det kan hjælpe dem til en plads på arbejdsmarkedet.

Vesthimmerland

En sexolog med iransk baggrund skal fortælle asylsøgere i kommunens asylcentre om forventninger og god tone i blandt andet det danske natteliv.

København

I fem boligområder har man succes med projekt Mindspring, som hjælper indvandrere-forældre fra Mellemøsten til at forstå deres børns hverdag.

Hedensted

Kom på jobcenteret, vi garanterer, at du kommer til jobsamtale, lød mandags-tilbuddet. 30 ledige dukkede op, to fik job og 14 skal snart til samtale.

Vejle

En flok hjemløse fra Vejle besøgte 2. marts nogle politikere på Christiansborg for at diskutere, hvordan man kan skaffe flere billige boliger.

Odense

Med 220 millioner kroner til en række fysiske tiltag og projekter i syv boligafdelinger skal Vollsrose omdannes fra ghetto til attraktiv bydel.

Kamp mod regeringens omprioriteringsbidrag

Der er massiv opbakning til velfærdsalliancen.dk, som har til formål at få fjernet regeringens omprioriteringsbidrag. Den 25. februar var samtlige tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter kaldt til stormøde for at sende et signal til kollegerne i landets øvrige 97 kommuner om at gøre fælles sag med de københavnske tillidsfolk og de kommunalpolitikere, der ønsker at bekæmpe regeringens omprioriteringsbidrag.

Socialrådgiver og fællestillidsrepræsentant for Københavnerklubben, Sesse Frich Trusell, deltog i mødet. Til fagbladet Socialrådgiveren sagde hun efterfølgende:

-Jeg håber, at endnu flere vil bakke op om velfærdsalliancen. Det kræver et kommunalt oprør, hvis vi skal overbevise politikerne om, at omprioriteringsbidraget ikke skal gennemføres. Vi har allerede været udsat for massive besparelser på det kommunale område, og med omprioriteringsbidraget er jeg bange for, at vi når ud over kanten for, hvad vores arbejdsmiljø kan holde til. Vi har råd til velfærd – det er et spørgsmål om prioritering.

UNGEKOMPASSET guider unge til hjælp

På Ungekompasset.dk kan psykisk sårbare unge, deres pårørende og fagfolk, som arbejder med de unge, få et overblik over offentlige og private tilbud til sårbare unge. I portalen er flere end 700 forskellige tilbud samlet, blandt andet den nærmeste psykiatriske skadestue, støttegrupper, caféer, fritidsklubber, behandlingstilbud, rådgivning og telefonlinjer. Bag hjemmesiden står Det Sociale Netværk og Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri.

Læs mere på ungekompasset.dk

Resultatløn har ALDRIG gjort noget godt for socialfagligt arbejde. Hvis man nu gav os arbejdsro i Odense kommune, så havde vi måske en chance for at nå vores kerneopgaver - som er blevet vores direktørs mantra.

Socialrådgiver og fællestillidsrepræsentant Berit Wolff på DS' facebook-side i debat om resultatløn.

DS I PRESSEN

”Mange kvinder har i dag mere uddannelse end mænd. Alligevel får de generelt lavere løn og er mindre på arbejdsmarkedet. Set fra et samfundsøkonomisk perspektiv er det uklogt og uansvarligt. Det giver samtidig et samfundsmæssigt uddannelsesstab, når kvinderne ikke får lov til at udfolde sig. Vi har brug for kvindernes kompetencer og kvalifikationer, og kvinderne skal aflønnes på lige fod med mændene.

Majbrit Berlau, formand, Dansk Socialrådgiverforening, i debatindlægget "Ligestilling er en god forretning" den 6. marts i Berlingske Tidende - skrevet sammen med formænd fra DSR, FOA, BUPL og SL.

DET SKREV VI FOR 20 ÅR SIDEN

I Socialrådgiveren 4-1996:

Ledigheden blandt socialrådgivere er faldet konstant siden 1991 og er nu helt nede på 3,5 pct. (...) Til sommer udklækkes det første af de store hold fra de sociale højskoler, efter at man i 1993 begyndte at optage ca. 200 ekstra studerende om året. (...) Næstformand i DS Anne Worning tror, at der bliver brug for endnu flere uddannelsespladser i fremtiden. Ikke mindst fordi afgang fra faget vil overhale tilgangen om nogle år.

10%

Kvinder taber 10 procent i løn pr. barn. Og 80 procent af løngabet mellem mænd og kvinder kan forklares med, at hun får børn.

Kilde: Politiken

Socialrådgiver hædret for sin indsats

"En fantastisk person, hvis hjerte brænder for de udsatte – uanset om det er flygtninge, børn eller andre udsatte grupper". Sådan beskriver kollegaerne i deres indstilling socialrådgiver **Samira Lastat**, der netop har fået Olivia Prisen 2015 for sit arbejde og sin frivillige indsats.

Når der bliver talt om sagsbehandlere i Danmark, er det alt for ofte med et negativt udgangspunkt fra skandalesager eller sagspukler. Det mener Jan Wilken, administrerende direktør i Olivia Danmark – en af de største private udbydere af hjælpe- og støtteordninger herhjemme.

For at sætte et mere positivt lys på sagsbehandlere var han derfor med til at oprette Olivia Prisen, som skal hædre en særlig ildsjæl blandt sagsbehandlere. Det fortalte han ved overrækkelsen af den første Olivia Pris i begyndelsen af marts.

- Man udvikler ikke kun ved at slå på noget – man udvikler også ved at sætte et positivt lys på det. I det store system, vi har i Danmark, er det vigtigt med sagsbehandlere, som ser mennesket frem for sagen, sagde han.

Et hjerte for frivilligt arbejde

Gennem hele sidste år har borgere, pårørende eller kolleger kunnet indstille sagsbehandlere til prisen. Derefter har et dommerpanel udvalgt fem nominerede. Dansk Socialrådgiverforenings formand, Majbrit Berlau, har siddet med i panelet, som også bestod af Maarten Van Engeland, selvstændig foredragsholder og formand for CSR Fonden, Jens Arentzen, konsulent, coach og skuespiller, og Jan Wilken, administrerende direktør i Olivia Danmark.

Blandt de mange indstillede sagsbehandlere faldt valget på socialrådgiver Samira Lastat som vinder af Olivia Prisen 2015. Hun er ansat i Gladsaxe Ungeenhed, og blev i indstillingerne blandt andet beskrevet som en person, der gør tingene på sin egen måde og ikke bukker under for kritik, men i stedet hele tiden beholder sin integritet og positive indstilling. Hun var meget overvældet over at modtage Olivia Prisen.

- Jeg blev overrasket og overvældet, da jeg fik at vide, at jeg vandt. Det betyder virkelig meget for mig, fortæller hun.

Sammen med hæderen følger der med Olivia Prisen 50.000 kroner, som vinderen

Overrækkelsen foregik med taler fra (yderst fra højre) Olivia Danmarks administrerende direktør, Jan Wilken, formand for CSR fonden og medlem af dommerpanelet, Maarten Van Engeland og borgmester i Gladsaxe Kommune Karin Søjberg Holst. Yderst til venstre skuespiller og dommerpanelmedlem Jens Arentzen.

skal donere til et valgfrit velgørende formål for mennesker i Danmark. Samira Lastat har valgt at opdele sin donation og give 40.000 kroner til Flygtningevenner DM-Aid og 10.000 kroner til Røde Kors Asylcenter Roskilde – to steder, hvor hun selv er involveret som frivillig ved siden af sit arbejde i Ungeenheden.

- I september boomede Facebook med opdateringer fra både private og professionelle, som ville vise, at de støttede flygtningene. Nu er interessen væk – men flygtningene findes altså endnu, og de har stadig brug for støtte. Derfor betyder det meget for mig, at jeg kan donere pengene til en gruppe, som stadig har behov for at være i fokus, siger Samira Lastat. **S**

Du kan allerede nu indstille til Olivia Prisen 2016 på www.oliviadanmark.dk

Olivia Prisens fem kriterier

- Vinderen har set mennesket bag sagen og ikke set borgeren som "en i rækken".
- Vinderen har vist vedholdende engagement, nærvær, forståelse og medmenneskelighed, som har udmøntet sig i varige resultater.
- Vinderen skal have "investeret" noget af sig selv.
- Vinderen skal have skabt forandring og gjort en ekstra indsats, som har haft en positiv konsekvens for borgeren/de pårørende.
- Det vægter, at vinderen har arbejdet kreativt indenfor rammerne og evner at arbejde tværfagligt med udgangspunkt i borgeren/de pårørende, således at indsatsen opleves helhedsorienteret.

**DEN 1. APRIL 2016
KOMMER DER
NYE REGLER PÅ
ELMARKEDET**

De nye regler betyder blandt andet, at forbrugeren fremover altid skal kontakte elleverandøren, hvis der for eksempel skal meldes flytning, eller hvis der er spørgsmål til elforbruget. Også selv om elleverandør og netselskab er to forskellige selskaber.

På danskeenergi.dk/nyeregler kan du læse mere om, hvad de nye regler betyder for forbrugeren.

Dansk Energi er erhvervs- og interesseorganisation for energiselskaber i Danmark

Ingen bekymring er for lille

Hvorfor har Mikkel altid sandaler på i snevej? Hvorfor klager Victoria altid over mavepine? Der er ingen bekymring, der er for lille, når skole- og dagtilbudssocialrådgiver Maria Madsen sammen med lærere og pædagoger sparrer om børns tegn på mistrivsel.

Mange kommuner har valgt at styrke den tidlige, forebyggende indsats ved at placere socialrådgivere på skoler og daginstitutioner - med stor effekt. Socialrådgiverne kan reagere her og nu, inden bekymringen bliver en egentlig sag, fortæller Charlotte Vindeløv, formand for Dansk Socialrådgiverforenings faggruppe for skole- og dagtilbudssocialrådgivere. »

Vi kan reagere **hurtigt** på børns

Gennem de seneste år har mange kommuner som led i den forebyggende indsats valgt at ansætte socialrådgivere på skoler og i daginstitutioner. Tendensen glæder formand for faggruppen for skole- og dagtilbudssocialrådgivere, som fortæller, at socialrådgiverne har mulighed for at få øje på børns mistrivsel, før det galt.

Socialrådgivere på skoler og i daginstitutioner er med til at sikre, at børn, der mistrives, får støtte så hurtigt som muligt. Og der er mange kommuner, som vælger at sikre en tidlig forebyggende indsats ved at ansætte skole- og dagtilbudssocialrådgivere.

- Vi ser i dag flere kommuner, der ansætter socialrådgivere, som varetager en rolle inden for normalområdet, siger Charlotte Vindeløv, der er formand for Dansk Socialrådgiverforenings faggruppe for Skole- og dagtilbudssocialrådgivere, der blev etableret for et halvt år siden.

Skole- og dagtilbudssocialrådgivere fungerer som sparringspartnere for lærere og pædagoger, men sparringen kan også foregå i en bredere dialog med andre fagprofessionelle som psykologer, sundhedsplejersker og sprogvejledere.

- I nogle situationer kan skole- og dagtilbudssocialrådgivere også tilbyde samtaler med elever og forældre på et individuelt niveau. Der kan både være tale om enkelte afklarende samtaler med henblik på råd og vejledning samt forløb af kortere varighed. Temaerne for samtalerne kan være opdragelse, mægling i skilsmissekonflikter, trivsel i skolen, skolehjem-samarbejde og teenageudfordringer, fortæller Charlotte Vindeløv.

Barnets trivsel

Charlotte Vindeløv har selv arbejdet som skole- og dagtilbudssocialrådgiver i de seneste fem år. Hun er ansat i Horsens Kommune, hvor hun lige som tre andre socialrådgivere har ansvar for sit eget skoledistrikt. Det vil for hendes vedkommende sige otte skoler og otte dagtilbud.

Hun skitserer forskellen på at være myndighedssocialrådgiver i forvaltningen og at være skole- og dagtilbudssocialrådgiver på følgende måde:

- Som skole- og dagtilbudssocialrådgiver kan vi have mere fokus på handling. Hvad skal der ske her og nu, som kan afhjælpe problemstillingen og styrke barnets trivsel? Hun understreger, at jo tidligere børn og unges problemer bliver opdaget, jo bedre og nemmere kan man løse dem.

- Og vi kan handle hurtigt, fordi det ikke er en sag, som skal ligge i kø hos en familiebehandler, skal vente på at få bevilget en kontaktperson eller andet. Som skole- og dagtilbudssocialrådgivere er det ofte os selv, vi kan sætte i værk som en del af foranstaltningen.

Forebygger med succes

Helt nøjagtigt hvor mange kommuner, der har valgt at prioritere den forebyggende indsats ved at ansætte skole- og dagtilbudssocialrådgivere findes der på nuværende tidspunkt ikke præcise tal for. Men der er kommet flere til, siden Dansk Socialrådgiverforening sammen med Danmarks Lærerforening helt tilbage i 2007 lancerede kampagnen "Hånd om alle børn" med fokus på at kvalificere det tværfaglige samarbejde mellem lærere og socialrådgivere.

Samme år startede Københavns Kommune "Projekt Socialrådgivere på Skolerne" og har dermed været en af frontløberne på området. Efter flere projektperioder blev skolesocialrådgiverordningen, som dækker alle folkeskoler, en enkelt privatskole og et par specialskoler, permanent i 2015. Og i forbindelse med budget 2016 blev det besluttet at videreføre og udvide ordningen med daginstitutionssocialrådgivere, så den dækker de meste belastede institutioner i alle bydele i kommunen.

Flere evalueringer peger på, at det har god effekt at placere socialrådgivere på skoler og i daginstitutioner. Eksempelvis er de københavnske skoleelevers fraværsprocent faldet, og kvaliteten af skolernes underretninger til forvaltningen er øget.

I Kommunernes Landsforening (KL) hil-

mistrivsel

ser man udbredelsen af skole- og daginstitutionssocialrådgivere velkommen. Thomas Adelskov, formand for KL's Social- og Sundhedsudvalg, siger:

- Flere kommuner afprøver i dag nye metoder, hvor socialrådgivere fungerer i en fremskudt funktion i kommunens dagtilbud og på skolerne. Hensigten er at bidrage til det lokale arbejde med tidlig opsporing og at skabe grundlag for at iværksætte mindre indgribende foranstaltninger i børnenes liv. På den måde forventer kommunerne bl.a. at nedbringe antallet af anbringelser uden for hjemmet.

Han pointerer, at KL også selv af flere omgange har anbefalet ordningen:

- I KL's socialudspil "Investér før det sker" og i vores nyeste udspil "De udsatte børn - Fremtiden er deres" anbefaler vi netop kommunerne at arbejde med fremskudte indsatser i dagtilbud og skoler for eksempel ved at have socialrådgivere og PPR tilknyttet i fremskudte funktioner. Det øger nemlig børnene og de unges muligheder for at bevare og udbygge deres sociale netværk og relationer til deres jævnaldrende, hvilket kan øge deres livsmuligheder på sigt.

Forskellige ordninger

Charlotte Vindeløv understreger, at funktionen som skole- og dagtilbudssocialrådgiver varetages forskelligt fra kommune til kommune. Hun er selv ansat uden myndighedsansvar og tilbringer al sin tid ude på skolerne og daginstitutionerne

- Nogle steder er det socialrådgivere med myndighedsansvar og andre steder uden. Og i nogle kommuner varetages ordningen af socialrådgivere, som udelukkende fungerer som skole- og dagtilbudssocialrådgiver i hele arbejdstiden, mens de andre steder varetager funktionen som en del af deres arbejde og eksempelvis også arbejder i forvaltningen, hvor de har deres egen sagsstamme.

Som udgangspunkt arbejder skole- og dagtilbudssocialrådgivere ifølge Charlotte

Foto Dansk Socialrådgiverforening

"Vi kan handle hurtigt, fordi det ikke er en sag, som skal ligge i kø hos en familiebehandler, skal vente på at få bevilget en kontaktperson eller andet.

Charlotte Vindeløv, formand for faggruppen for Skole- og dagtilbudssocialrådgivere

Vindeløv ikke i de allerede kendte sager i forvaltningen.

- Men vi kan støde på behov for, at der bliver skabt en bedre dialog mellem institutionen eller skolen og forvaltningen. Og her kan vi fungere som brobyg-

gere, da vi som regel opnår et godt samarbejde med skolens eller daginstitutionens medarbejdere og dermed kan understøtte processen i det eventuelt mangelfulde samarbejde i de allerede kendte sager.

Nederste trin på indsatsstappen

Charlotte Vindeløv mener, at funktionen som skole og dagtilbudssocialrådgiver har mange lighedstræk med den såkaldte "svenske model", som en række kommuner arbejder efter eller er ved at implementere.

- Lige som i den svenske model arbejder vi som skole- og dagtilbudssocialrådgivere med et stærkt tværfagligt fokus og en høj grad af inddragelse af forældrene. Man kan sige, at skole- og dagtilbudsfunktionen er det nederste trin på Sverigesmodellens indsatsstappe - dog oftest uden, at der er registreret en sag i forvaltningen. Og den viden, som vi får via vores daglige gang i "normalområdet", kan understøtte myndighedssocialrådgivernes arbejde i forvaltningen.

Charlotte Vindeløv opfordrer sine kolleger i børne- og familieafdelingerne til at betragte skole- og dagtilbudssocialrådgiverne som en indslusnings- og udslusningsforanstaltning.

- Det vil være en god idé, at socialrådgiverne inden de lukker en sag, giver forældrene navn og telefonnummer på skole- eller dagtilbudssocialrådgiveren, så de ved, at hvis der dukker nye spørgsmål eller bekymringer op, kan forældrene i første omgang henvende sig til os i stedet for, at man er nødt til at oprette sagen igen. Det, tror jeg, vil være en fordel for alle parter. **S**

Børnenes bekymrings- detektiv

Hvorfor har Mikkel altid sandaler på i snevejr?

Hvad skyldes Emmas pludselige skolefravær?

Og hvor mon Olivers blå mærke stammer fra?

Som socialrådgiver på skoler og daginstitutioner er

Maria Madsen med til at udforske bekymringer for både fagpersoner, forældre og børn.

Det er ikke usædvanligt, at der står en lille kø af lærere ved døren til hendes kontor, når socialrådgiver Maria Madsen møder på Pilegårdsskolen i Tårnby hver onsdag klokken 11. De kan stå der med alt fra en dårlig mavefornemmelse om et barn til bekymringer grundet forhøjet skolefravær eller en direkte mistanke om vold i hjemmet.

Maria Madsen ved aldrig, hvem der banker på, eller hvilke emner de kommer med, for det er langt fra alle aftaler, som på forhånd er plottet ind i hendes kalender. Hendes job er at rådgive og sparre med fagpersoner – lærere, pædagoger, ledelse, sundhedsplejerske, skolepsykolog – samt forældre og børn om de bekymringer, de har for børnenes trivsel – og det er frit for dem alle at maile, sms'e, ringe eller banke på døren, så længe skiltet udenfor ikke signalerer, at hun er optaget.

- Det er et virkelig spændende job, som er meget alsidigt, fordi jeg aldrig ved, hvem der kommer ind af døren. Derfor kræver det en bred indsigt i lovgivningen og et stort kendskab til kommunens tilbud. Og så skal jeg

være fleksibel og lidt blæksprutteagtig, forklarer Maria Madsen.

Hun blev ansat som nyuddannet socialrådgiver i Tårnby Kommunes familieafdeling for små seks år siden. Da byrådet for to år siden besluttede at afprøve projekt 'Forebyggende rådgiver' på kommunens skoler og daginstitutioner, søgte hun straks og blev ansat som én af to socialrådgivere i projektet.

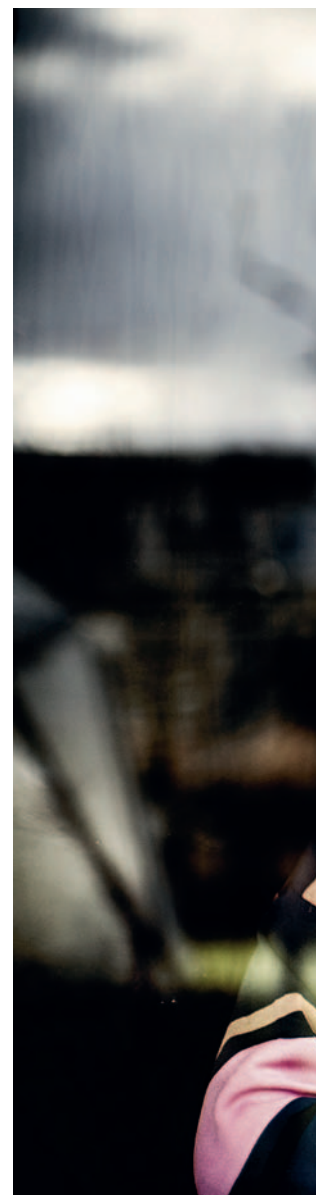
Efter et år stod det klart, at byrådet havde ramt en rigtig god løsning, som både forvaltningen, skolerne og daginstitutionerne satte stor pris på. Derfor blev tiltaget gjort permanent, så der i dag er fire forebyggende rådgivere fordelt ud på kommunens skoler og daginstitutioner. Maria Madsen er tilknyttet to skoler og 15 daginstitutioner. En af dem er Pilegårdsskolen, som hun besøger fast to dage om ugen.

Udforsker bekymringerne

En vigtig del af Maria Madsens funktion er at udforske bekymringerne, som hun selv formulerer det.

- Lærere eller pædagoger kan have en mistanke om, at der er noget helt galt med et barn, men de kan ikke sætte ord på, hvad det præcis er, der bekymrer dem – de har bare en dårlig mavefornemmelse. Så er jeg med til at udforske, hvad det er, der gør dem opmærksomme på barnet, forklarer hun og uddyber:

- Det handler om at finde ud af, hvordan barnets

Skole-

■ Jeg læser deres underretninger og statusudtalelser med socialrådgiverbriller på, så jeg forstår, hvad en kollega i familieafdelingen ville være nødt til at spørge ind til for at gøre bekymringen konkret.

Maria Madsen, skole og dagtilbudssocialrådgiver

og dagtilbudssocialrådgiver Maria Madsen er med til at udforske, hvad bekymringen for barnet skyldes - og finde ud af, hvordan barnets liv ser ud.

liv ser ud. Er der styr på hjemmefronten? Kan der være sket noget, vi ikke ved? Ind imellem inddrages forældrene allerede her. Til sidst skal bekymringen gerne være gjort helt konkret på, hvad barnets udekkeede behov er, og hvad forældrene kan gøre ved det – om vi kan sætte ind med forebyggelse, eller en underretning er nødvendig.

Det er nemlig ikke altid, at det er nødvendigt med en underretning, når

tutionerne brugte Maria Madsen på at præsentere sig selv, så både børn, forældre og fagpersonale blev opmærksomme på, at hun var til rådighed, og hvad de kunne bruge hende til. Der blev hængt sedler op, informeret på skoleintra, og hun brugte en del tid på at gå rundt i klasserne og fortælle.

- Jeg følte mig lidt som en sælger, men det er klart, at jo bedre informerede alle er om, hvad de kan bruge mig til, desto flere bruger mig. Og hvis vi skal lave forebyggende arbejde, er det nødvendigt, at lærere og pædagoger henvender sig, for det er dem, der har det indgående kendskab til børnene, og hvordan de har det, forklarer hun.

Hun observerer ikke selv børnene, så et samarbejde med lærere, pædagoger og øvrigt fagpersonale er nødvendigt, hvis indsatsen skal virke. Hun oplevede dog hurtigt en stor efterspørgsel fra personalet.

- Lærere og pædagoger, som har været i andre kommuner før, giver udtryk for, at de har manglet noget lignende. For hvem går man til, og hvad skal man gøre? Når der ikke er en skolesocialrådgiver, skal man opfinde den dybe tallerken, hver gang der er en bekymring.

Det genkender lærer på Pilgårdsskolen Pernille Jagert til fulde. Hun har selv brugt Maria Madsens rådgivning et par gange, og det har givet hende en stor tryghed, fortæller hun.

- En af mine elever fortalte mig, at hun ikke havde det særligt godt. Det blev sagt i fortrolighed, men jeg vidste, at jeg var nødt til at handle på det. Derfor hev jeg fat på Maria, som kunne rådgive mig i, hvad jeg skulle gøre. Det gav mig en stor tryghed både under og efter, og jeg følte mig ikke alene med problemet, siger hun og tilføjer:

- Jeg har tidligere oplevet på andre skoler, at jeg var nødt til at pile rundt fra person til person, som 'måske vidste noget om det' eller 'måske havde prøvet noget lignende før'. Der manglede en person med overblik og indblik. Det har Maria.

Bedre underretninger

Når bekymringer fører til underretninger eller statusudtalelser, er Maria Madsen også med til at opkvalificere dem ved at gøre dem konkrete. Ledelsen i familieafdelingen giver ifølge Maria Madsen udtryk for, at det har gjort underretninger og statusudtalelser langt nemmere at gå til for socialrådgiverne i forvaltningen.

- Jeg læser deres underretninger og statusudtalelser med socialrådgiverbriller på, så jeg forstår, hvad en kollega i familieafdelingen ville være nødt til at spørge ind til for at gøre bekymringen konkret. Når jeg er inde over, før det gennemgås med familien og sendes til familieafdelingen, slipper vi for en masse spørgsmål til udsagn frem og tilbage mellem underretter og sagsbehandler, før sagen kan komme videre, siger hun.

”Jeg hev fat på Maria, som kunne rådgive mig i, hvad jeg skulle gøre. Det gav mig en stor tryghed både under og efter, og jeg følte mig ikke alene med problemet.

Pernille Jagert, lærer

først bekymringen bliver undersøgt, fortæller Maria Madsen. På et tidspunkt blev hun for eksempel kontaktet af et par lærere, som ville underrette, fordi en dreng pludselig fik et stort skolefravær og ændrede adfærd.

- De havde selvfølgelig al ret til at underrette med det samme, men de havde ikke talt med forældrene eller drengen endnu. Vi endte med at invitere forældrene til et møde, hvor det viste sig, at en bedsteforælder var død, og det påvirkede drengens trivsel enormt meget. Han havde ikke fortalt det – og forældrene havde ikke lige tænkt over, at skolen skulle informeres. I stedet for en underretning aftalte vi, at jeg skulle tage nogle samtaler med drengen, som hurtigt kom i trivsel igen.

Forebyggelse kræver samarbejde

Den første tid på skolerne og daginsti-

Det handler for eksempel om at få nogle flere ord sat på udsagnene, forklarer Maria Madsen. "Han virker trist", kan der stå – men på hvilken måde, spørger hun så. På den måde kommer der eksempler og uddybning på bekymringerne, og det gør dem nemmere at arbejde med i familieafdelingen.

Børnene kan selv banke på

En anden vigtig del af Maria Madsens job er at have en åben, anonym rådgivning for børnene. Det kan være en stor overvindelse for dem at henvende sig til hende, fortæller hun – og derfor tager mange også en ven eller lærer med, som de har åbnet sig lidt overfor.

- Nogle har så svært ved at sætte ord på, hvad der fylder for dem, at det ender med at være vennen, der fortæller,

“Jeg har tidligere oplevet på andre skoler, at jeg var nødt til at pile rundt fra person til person, som 'måske vidste noget om det' eller 'måske havde prøvet noget lignende før.

Pernille Jagert, lærer

hvad det handler om. Det kan være allerførste gang, de får sat ord på, hvad der går dem på, så der er nogle virkelig hårde samtaler imellem, siger hun.

I de to år, hun har været tilknyttet skolerne og daginstitutionerne, har hun fået omkring 700 henvendelser. Cirka 70 procent har været fra fagpersoner, 10 procent fra forældre og 20 procent fra børnene selv. Emnerne er mange, når børnene banker på; forældrenes skilsmisse, lavt selvværd, selvskaden-

Lærer Pernille Jagert har søgt råd og sparring hos skolesocialrådgiveren flere gange.

de adfærd, spiseforstyrrelser, depression, angst, social fobi, vold i hjemmet, seksuelle krænkelse eller forældre der drikker eller har misbrug.

En af hendes bedste oplevelser i jobbet opstod, da en dreng fra 6. klasse bankede på hendes dør. Hans forældre skændtes enormt meget i hjemmet, og han gav sig

selv skylden for deres konflikter, som han frygtede ville føre til skilsmisse. Derfor var han begyndt at lege med tanken om cutting, fortæller Maria Madsen.

- Da han henvendte sig, fik jeg ham til at skrive et brev til sine forældre, som jeg efter aftale med drengen læste højt for hans forældre under et møde med dem. Det

Lærer Pernille Jagert og socialrådgiver Maria Madsen sætter stor pris på deres samarbejde. I de to år, hvor Maria Madsen har været tilknyttet skolerne og daginstitutionerne, har hun fået omkring 700 henvendelser.

gav dem en kæmpe aha-oplevelse, for de anede ikke, at deres skænderier fyldte så meget for ham. Brevet gik lige i hjertet på dem, så de startede i parterapi og siden har været meget opmærksomme på ikke at tage konflikterne foran deres søn. En situation, som kunne være gået helt galt, endte godt – det betød virkelig meget for mig.

Fingeren på pulsen

Den forebyggende funktion er for alle fire forebyggende socialrådgivere en halvtidsstilling, mens den resterende halvdel af ugen bliver brugt som almindelig socialrådgiver i kommunens familieafdeling. Det betyder også, at de kun har en halv sagsstamme i forvaltningen – for Maria Madsen, som er i handicapteamet, ligger det på cirka 24 sager. Hun synes, at det er en stor fordel at være tilknyttet både forvaltning samt skoler og daginstitutioner.

- Ved også at være i familieafde-

”Det gav forældrene en kæmpe aha-oplevelse, for de anede ikke, at deres skænderier fyldte så meget for deres søn.

Maria Madsen,
skole- og dagtilbudssocialrådgiver

lingen beholder jeg fingeren på pulsen i forhold til sagsbehandlingen og behovene der, samtidig med at jeg holder mig opdateret på kommunens tilbud.

Samtidig betyder tilknytningerne til begge steder, at de fire forebyggende socialrådgivere bliver et bindeled mellem forvaltning og skoler og daginstitutioner, som opkvalificerer arbejdet begge steder. Skolerne og daginstitutionernes un-

derretninger og statusudtalelser bliver bedre, mens familieafdelingen får en bedre forståelse af, hvordan fagpersonerne tænker.

- Det kan for eksempel være med overgrebspakken, hvor vi skal orientere underretter om, hvorvidt deres underretning har givet anledning til en børnefaglig undersøgelse. Det kan mine kolleger godt glemme, men nu oplever jeg, hvor meget det betyder for lærere og pædagoger derude, så derfor arbejder vi med, hvordan vi kan få arbejdsgange, som sikrer, at de bliver informeret.

De forebyggende rådgivere er på den måde med til at skabe større forståelse imellem familieafdelingen og skoler og daginstitutioner.

- Det er kommet bag på mig, hvor langt væk, skoler

og daginstitutioner har følt, at familieafdelingen var fra dem. Nogle lærere og pædagoger havde et billede af, at underretningerne hobede sig op i familieafdelingen, og at vi bare smed bunkerne ud, når de blev for store. Så jeg har været med til at ændre lidt på forståelsen og kulturen, siger hun.

Den eneste ulempe, Maria Madsen oplever ved at være tilknyttet begge steder, er, at der kan opstå en akut sag enten i familieafdelingen eller på en skole eller dagin-

”Familieafdelingen kunne godt føles som et sted langt væk og udenfor rækkevidde. Nu har vi fået afdelingen helt tæt på gennem Maria.

Karen Bille, skoleleder

stitution, som betyder, at hun bliver nødt til at prioritere det fremfor sin anden rolle nogle dage. Heldigvis er den forebyggende funktion højt prioriteret i kommunen, så den ikke bliver nedprioriteret i tide og utide til fordel for sagsbehandlingen, fortæller hun.

Familieafdelingen er kommet tæt på

Skoleleder på Pilegårdsskolen, Karen Bille, ser det som en stor gevinst at have fået Maria Madsen tilknyttet skolen. Det er med til at gøre det nemmere at tage hånd om bekymringer, og underretningerne er blevet bedre, så der hurtigere kan komme gang i sagerne, siger hun.

- Familieafdelingen kunne godt føles som et sted langt væk og udenfor rækkevidde. Nu har vi fået afdelingen helt tæt på gennem Maria. Samtidig er hun en fantastisk sparringspartner, som med sin socialfaglige indsigt kan være med til at sætte andre perspektiver på tingene. Det er en gave for både mig, mit personale og skolens forældre og elever.

Hun bruger selv Maria Madsen, når hun bekymrer sig om en sag. Maria Madsen bli-

Meld dig ind i faggruppen

Faggruppen for skole- og daginstitutionssocialrådgivere blev etableret for et halvt år siden, og faggruppeformand Charlotte Vindeløv opfordrer alle socialrådgivere, der arbejder inden for feltet, til at melde sig ind:

- Vi ved, at der blandt vores kolleger findes mange potentielle medlemmer til netop denne faggruppe. Vi vil gerne sætte fokus på, hvor forskellig funktionen er organiseret i de forskellige kommuner og via netværk blive klogere på hinandens måde at gøre tingene på og dermed skærpe fagligheden. Og vi vil også gerne være mange flere, som er med til at definere, hvad der skal ske i faggruppen.

Som medlem af Dansk Socialrådgiverforening er det gratis at være medlem af foreningens faggrupper.

Læs mere og meld dig ind på www.socialraadgiverne.dk/faggrupper eller send en mail til sekretær Søs Ammentorp på sa@socialraadgiverne.dk

ver også inddraget i koordineringsmøder med rådgivning og forebyggelse, hvor hun er med til at drøfte specifikke sager, som skolen har brug for at gå mere ned i og finde løsninger på.

- Maria kender alle arbejds-gange og har erfaring med de bekymringer, vi sidder med. I dag skal man ikke rage rundt i blinde og lede efter, hvem der

ved noget om det her. Afstanden til familieafdelingen kunne være så stor, at vi ikke udnyttede alle de muligheder, kommunen tilbyder, fordi vi ikke kendte til dem.

Flere kasketter i spil

Når Maria Madsen er på skolerne og daginstitutionerne, har hun ikke myndighed. Samtidig er tiltaget skruet sammen, så hun ikke kan få sager fra de steder, hun selv er tilknyttet, fordi det vil være uhensigtsmæssigt, hvis hun først skal yde rådgivning til forældre, som spørger om råd, for dagen efter at arbejde med underretningen som myndighedsperson, forklarer hun.

Samtidig er hendes opgave at være med til at afmystificere underretninger for forældrene, så de forstår, at en underretning ikke betyder worst case scenario med anbringelse, som mange hurtigt kan komme til at frygte, fortæller hun.

- Jeg skal være deres rådgiver, som kan forklare, hvad det næste skridt er, og hvad de kan gøre. Få dem til at forstå, at det ikke nødvendigvis er så farligt, og at en underretning bunder i omsorg. Derfor er det vigtigt, forældrene forstår, at jeg ikke har myndighedsansvar – at jeg er der for at koordinere mellem dem og skolen eller daginstitutionen for at hjælpe alle parter.

Hun synes ikke, det er svært at have myndighed ét sted og ikke det andet. Det er tværtimod rart at have begge roller i spil, mener hun – og så sætter hun pris på, at den forebyggende funktion består næsten udelukkende af samtaler, samtaler, samtaler. Men selvom der ingen tvivl er for hende om, hvornår hun har 'myndighedskasketten' på eller ej, er der én udfordring:

- Det kan godt være svært at give sagerne fra "mine" skoler eller daginstitutioner videre til en kollega i familieafdelingen, fordi jeg har været så meget inde over, at jeg får lyst til at følge op på underretningen. Men det skyldes jo kun, at jeg er engageret i sagen og nysgerrig på, om barnet kommer i travsel. Så det er vist lidt et luksusproblem, siger hun. **S**

Radio- og tv-vært Mads Steffensen har i 13 år brugt lørdag formiddag i radioen, hvor han efter eget udsagn sammen med skiftende deltagere i "Mads og Monopolet" har forholdt sig til i omegnen af 5000 dilemmaer.

Radiovært Mads Steffensen havde sammensat sit helt eget Monopol til konferencen "Fagligt udsyn" i Region Nord i begyndelsen af marts. Både faglige og personlige dilemmaer fik skæve og gode råd med på vejen.

Radio- og tv-værten Mads Steffensen har salen og latteren i sin hule hånd fra begyndelsen, da han joker med, at han er over to timer forsinket, fordi hans fly havde tekniske problemer.

- Tusind tak, fordi I ventede på mig, siger han. Holder en kunstpause og tilføjer så tørt:

- Det havde jeg nu også forventet. Der er omgående bonus fra de 300 tilhørere: Latteren skyller gennem salen.

Deltagerne på konferencen "Fagligt Udsyn" er helt klar til halvanden time, hvor Mads Steffensen sammen med et stærkt panel bestående af professor Svend Brinkmann, tv-vært Anne Kejser, socialrådgiverformand Majbrit Berlau og etisk socialrådgiver Henrik Mathiasen forholder sig til dilemmaer sendt ind af medlemmerne. Præcis efter samme succesfulde formel, som samme Mads Steffensen i 13 år har brugt lørdag formiddag i radioen, hvor han efter eget udsagn sammen med skiftende deltagere i Monopolet har forholdt sig til i omegnen af 5000 dilemmaer.

Han er med andre ord pænt trænet i at trække dilemmaerne op og være Djævelens advokat, der udfordrer panelets holdninger.

Det vidste socialrådgiver Tanja Juul Nielsen fra Center for Unge i Frederikshavn ikke noget om, da hun skrev ind med et dilemma, dengang Region Nord efterspurgt dem til arrangementet. Hun kendte faktisk slet ikke "Mads og Monopolet", før en kollega fortalte hende, hvad det gik ud på.

- Jeg skrev ind, fordi Svend Brinkmann var med, og han har jo været på banen i forhold til debatten om diagnosticering. Men jeg vidste ikke, hvad jeg kunne forvente.

Tanjas dilemma vender vi tilbage til.

Entydig ledelse kan løse dilemma

Panelet tager veloplagt fat på første dilemma: En socialrådgiver skriver ind, fordi hun både er primus motor i et højtprofileret projekt på arbejdspladsen – og samtidig sidder i MED-udvalget. Hendes dilemma er, at hun er

blevet bedt om at holde oplæg om projektet på en temadag - samme dag som der er vigtigt møde i MED-udvalget om problemer med skimmelsvamp. Som bonusinfo oplyser hun, at hendes chefs chef har sagt, at hun skal prioritere temadagen, mens hendes nærmeste chef har sagt, at det må hun selv bestemme.

Panelet når rundt i krogene af dilemmaet - og når både at diskutere ledelse og det at vælge. Majbrit Berlau konstaterer, at der vist er brug for et kursus i entydig ledelse på den arbejdsplads - og at det i øvrigt er et vigtigt dilemma, fordi mange nok kan genkende splittelsen mellem det faglige arbejde og de daglige arbejdsopgaver. Hun kommer frem til, at spørgeren skal bede om at få MED-mødet flyttet, så hun kan deltage.

Henrik Mathiasen mener, at hun skal følge sit hjerte, Svend Brinkmann argumenterer for, at hun skal prioritere oplægget på temadagen. For som han tørt konstaterer: Skimmelsvampen skal der jo tages hånd om.

Anne Kejser ville prioritere skimmelsvampen, fordi hun peger på, at det jo er dagligdagen, der betyder noget. Og Majbrit Berlau får bundet en knude på sagen ved at foreslå, at man holder temadagen i lokalet med skimmelsvamp, hvis ledelsen ikke mener, det er så farligt.

Stole på sin faglighed eller lægerne?

Tilhørerne er helt med - også da Mads Steffensen præsenterer Tanjas dilemma:

Hun oplever ofte, at hun sidder med unge mennesker, der har langt flere ressourcer, end lægepapirerne giver indtryk af. Konkret sidder hun med en 22-årig ung mand, der har svær ADHD og et misbrugsproblem - men som samtidig rigtig gerne vil arbejde. Han møder punktligt, knokler og har truckkørekort - og vil gerne køre lastbil.

Så sagkundskaben snakker fleks- og skånejob, mens Tanja gerne vil bakke ham op i, at han kan mere - samtidig med, at hun også ved, at det giver risiko for nederlag.

Panelet bakker Tanja op. Henrik Mathiasen åbner runden med input om, at Tanja skal gå med den unge, fordi det lige præcis er det, socialrådgivere er gode til: Dialog og afklaring af,

Mads Steffensen gav til slut det, han selv kaldet rådet, der kan bruges til at løse alle dilemmaer: - Jeg bliver tit præsenteret for dilemmaer - også i private sammenhænge. Og så plejer jeg at lytte tålmodigt, inden jeg siger: "Jeg tror, I skal tage jer en god lang snak. Så skal det nok løse sig..."

hvad han kan og magter. Og som han tilføjer med et glimt i øjet og et link tilbage til misbrugsproblemet: Og hav så lige blik for trafikssikkerheden.

Svend Brinkmann er i sit svar tro mod den kritik af diagnosekulturen, han har præsenteret i bogen: "Diagnoser. Kritik, perspektiv og diskussion."

- Jeg er ikke fan af, at man bare går og diagnosticerer så unge mennesker. Der ligger jo det virkelige nederlag. Man får at vide: Du kan ingenting. Men som fagpersoner skal vi være realistiske optimister, så kan det være, at borgeren selv ender med at tro på, at de kan. Og de andre fagpersoner har jo ikke set ham. De har bare set hans papirer - men Tanja kender ham.

Mads Steffensen forsøger sig med at så tvivl: Men når nu lægerne mener noget andet? Men det trænger ikke rigtig igennem.

Glad for input

Tanja Juul Nielsen er glad for, at hun fik sendt dilemmaet ind.

- Det var rigtig fint at høre deres input. Det var jo ikke, fordi de sagde noget meget overraskende. Men det var godt at blive bekræftet i, at man som socialrådgiver skal stole på sin faglighed - og ikke behøver være så bange for at gå op mod lægepapirerne. Det gør jeg jo også i min hverdag, men i nogle sager har de papirer jo en ret afgørende vægt, så det skal man også kunne frigøre sig fra i andre sager.

Det er også Tanjas dilemma, der bliver nævnt ved det udendørs rygebord i pausen.

- Det, tror jeg, at mange socialrådgivere kan nikke genkendende til, siger Trine Quist, der er fællestillidsrepræsentant i Aarhus Kommune.

De andre nikker - og er helt enige om, at det var et godt indslag, der fik dem varmet op til eftermiddagens workshops.

- Og så er vi samlet 300 mennesker her. Jeg tror da helt sikkert, Mads Steffensen også har været et af trækplastrene, siger Louise Skov fra familieafdelingen i Syddjurs Kommune.

Noget kunne tyde på, at hun har ret. I al fald er der kø til selfier med hovedpersonen, da Monopolet har sat punktum for sidste dilemma. **S**

Læs også regionsformand Mads Bilstrups regionsleder om "Fagligt udsyn" på side 31.

Et stærkt panel bestående af professor Svend Brinkmann, tv-vært Anne Kejser, socialrådgiverformand Majbrit Berlau og etisk socialrådgiver Henrik Mathiasen forholder sig til dilemmaer sendt ind af medlemmerne.

Abelone Asingh er beboerrådgiver i Brand Boligforening i Aarhus. Beboerrådgivningen er husejefinansieret af beboerne, som Abelone og kollegaen Jens Høgh har opbygget en så nær relation til, at mange af dem ikke taler om at få hjælp hos beboerrådgivningen, men om at banke på hos "Jens og Abelone."

Jeg kan ikke forestille mig en federe ordning at arbejde under. Jeg får lov til at bruge min faglighed hele vejen rundt - men også min personlighed. Det handler i bund og grund om at opbygge tillid og være vidne til beboernes liv.

Mange af beboerne er flygtninge og indvandrere. De kan tage de snakke med os, de ikke kan andre steder i systemet - og ofte heller ikke hjemme i familien, hvor de kan have problemer med social kontrol.

Det næste, jeg skal tage fat på, er at finde de familier, der opfylder kriterierne for at få støtte fra Arbejdsmarkedets Feriefond. Det er virkelig rart, når det lykkes at hjælpe en familie afsted i sommerhus eller badeland. Sidste år snakkede jeg med en pige, der glædesstrålende fortalte, at hun næsten ikke kunne genkende området igen efter at have

været af sted så længe, selv om familien kun havde været på ferie en lille uges tid.

Jeg er bisidder i beboernes møde med kommunen, hos lægen eller i retten. Jeg hjælper dem med at få foretaget det rigtige opkald eller udfyldt de nødvendige skemaer. I det hele taget eliminere de stressfaktorer, der er, når du har det her demokratiske underskud, der ligger i ikke at kunne sproget eller kende systemet godt nok til at kunne navigere i samfundet.

"Min kolonihave er mit lille paradis. Jeg bor her syv måneder om året, og det er dejligt nemt, for den ligger kun en lille gåtur fra min lejlighed."

Min kolonihave er mit lille paradis. Jeg bor her syv måneder om året, og det er dejligt nemt, for den ligger kun en lille gåtur fra min lejlighed. Jeg elsker farver, rejser og madlavning, som jeg underviser i på FOF. Næste uge skal jeg til Nicaragua med min søn. Det er femte gang jeg er der, og jeg glæder mig meget til at komme tilbage til vores lille bounty-ø for fattigrøve, som jeg kalder det.

Jeg drømmer om, at Danmark får en politisk ommer. At vi får en regering med et andet menneskesyn, så vi kan give mennesker nogle bedre muligheder. **S**

Fakta om kontanthjælpsreform

På baggrund af den politiske aftale af 18. november 2015 om en reform af kontanthjælpssystemet blev lovforslag L 113 fremsat den 3. februar 2016 med forventet ikrafttræden den 1. april 2016. Blandt de mange ændringer i L 113 er kontanthjælpsloftet samt 225-timersreglen nogle af de helt centrale.

Det nye kontanthjælpsloft

Kontanthjælpsloftet er individuelt og afhænger af, hvilket ydelsesniveau personen modtager, og af om personen er gift/samlevende, enlig eller (ikke)forsørger. Omfattet af loftet er modtagere af integrationsydelse samt kontant- og uddannelseshjælp, herunder aktivitets-, barsels-, og bidragstillæg, særlig støtte og boligstøtte.

Hvis personens samlede ydelser overstiger loftet, reduceres den særlige støtte og boligstøtten. Kontanthjælpsloftet får virkning fra den 1. oktober 2016 for eksisterende og nye hjælpemodtagere.

225-timersreglen - et skærpet rådighedskrav

Reglen indebærer, at ægtepar og ugifte modtagere af integrationsydelse samt kontant- og uddannelseshjælp skal dokumentere mindst 225 timers ordinær udstøttet beskæftigelse inden for de seneste 12 måneder for fortsat at oppebære fuld ydelse, når personen har modtaget hjælp i sammenlagt et år inden for tre år. Undtaget fra 225-timersreglen er:

- Ugifte personer, der modtager uddannelseshjælp på SU-niveau eller integrationsydelse.
- Personer med en så begrænset arbejdsevne, at kommunen vurderer, at de pågældende ikke vil kunne arbejde 225 timer inden for et år på det ordinære arbejdsmarked.

De 225 timers arbejde skal ligge efter det tidspunkt, hvor hjælpen bliver reduceret eller bortfalder. 225-timersreglen kan tidligst medføre reduktion eller bortfald af hjælp den 1. oktober 2016, og i perioden fra den 1. oktober 2016 til den 31. marts 2017 skal personen have haft 113 timers arbejde indenfor de seneste seks måneder.

Nogle af de øvrige ændringer i L 113 er:

- Modtagere af kontant- og uddannelseshjælp samt revalideringsydelse får reduceret retten til ferie fra 5 til 4 uger - og en ferieperiode må max. vare 2 uger
- Sanktion for udeblivelse fra jobsamtaler for målgrupper omfattet af digital booking på Jobnet
- Løntilskudsjob efter integrationsloven omfattes af de nye refusionsregler fra den 1. januar 2016
- Særlig indsats for aktivitetsparate og personer i risiko for at blive omfattet af 225-timersreglen

Lovforslag L 113 skal ses i sammenhæng med lovforslag L 111, som ligeledes forventes at træde i kraft den 1. april 2016, og som udvider personkredsen for modtagelse af integrationsydelse. **S**

Læs mere om L 113 og L 111 på www.ft.dk

TEKST JANNIE DYRING, CAND.JUR., PH.D. OG MEDIATOR (MMCR), JURIDISK RÅDGIVNING-, KONSULENT- OG KURSUSVIRKSOMHED

**JURASPALTEN SKRIVES PÅ
SKIFT AF JURISTERNE KAREN
ELMEGAARD,
JANNIE DYRING
IDAMARIE LETH SVENDSEN**

jura

I 1937 startede det første hold socialrådgiverstuderende på Den sociale Skole i København. Året efter blev Dansk Socialrådgiverforening stiftet. Men hvem var de fem første formænd, som kæmpede for fagets berettigelse og foreningens overlevelse gennem både besættelsen og efterkrigstidens Danmark? Mød dem i en ny bog.

gæve kvinder kæmpede DS i gang

Dansk Socialrådgiverforening blev født i en tid, hvor de danske kvinder kæmpede for at blive selvforsørgende med selvstændige og interessante jobs. Men det var også en tid, som var præget af først besættelsen og senere efterkrigstidens økonomiske udfordringer med lavkonjunktur og mangel på jobs.

På trods af det overlevede det nye fag og foreningen. Det kan man i høj grad takke fem meget pligtopfyldende kvinders ansvarsfølelse for, fortæller forfatteren Elsebeth Mortensen, som er pensioneret socialrådgiver og forhenværende lektor på Metropol. Hun er en del af DS's historiegruppe, som siden 2010 har arbejdet frivilligt for at understøtte foreningens historieskrivning.

Men de fem formænds lange, seje kamp er gået i glemmebogen, og det er ikke i orden, mener hun.

- Senere generationer af socialrådgiver-

Kirsten Skovgaard-Petersen
(1913-1964)

Formand i 1938-40 og 1943-45

Kort efter 25-årige Kirsten Skovgaard-Petersen blev uddannet på 1. hold ved Den sociale Skole i København, blev hun valgt som formand for den nystiftede Socialrådgiverforening. Hun var med til at sikre foreningens overlevelse under opstarten og senere besættelsen, især med sit store engagement i bladet, som hun ønskede fyldigt og fagligt og selv skrev en lang række artikler til. Hun var også med stor entusiasme med til at sikre vejledning og faglig støtte til medlemmerne.

vere har nogle gange talt lidt overbærende om de første formænd. Vi regnede dem ikke rigtigt for noget, men det viste sig at være helt forkert. Det ville jeg gerne råde bod på, fortæller hun.

Stort format og udsyn

Derfor gav hun sig for halvandet års tid siden til at samle informationer om de fem kvinder. Intentionen var egentlig at skrive et par sider om hver formand – mest for god ordens skyld, som hun selv formulerer det. Men efterhånden som hun fandt informationer om de fem, trådte deres personligheder, temperament og faglige engagement så meget frem, at historiegruppen besluttede, at det var en bog værdigt.

- De fem første formænd var enormt optagede af at udvikle faget og det internationale samarbejde med udveksling af viden om det sociale arbejde. De havde et langt større format, mere ud-

Elsebeth Mortensen har brugt meget energi på at finde nogle, der kendte formændene.

syn og var meget mere personligt engageret i foreningen, end vi forestiller os i dag. Der var et godt kammeratskab, men mest af alt var det deres følelse af ansvar og pligt, som bar foreningen igennem de svære tider, fortæller hun og tilføjer:

- Historien om formændene er også en historie om faget, uddannelsen og foreningen i datidens samfund. Det har været meget spændende at opdage de stærke netværk og originale initiativer i foreningen og samtiden, som jeg ikke kendte til.

Personligheder træder frem

Indholdet til bogen kom både fra mundtlige kilder, som har kendt formændene personligt eller fra foreningsarbejdet, og skriftlige kilder fra diverse arkiver. Alle fem formænd er døde, og tre af dem havde hverken efterkommere eller nulevende, nær familie. Derfor »

Else Bloch
(1913-1987)

Formand i 1945-49

Else Bloch var en markant formand, som ikke var bange for at sige sin mening tydeligt og stå ved den – heller ikke når det modstred med gængse synspunkter. Hun beskrives som temperamentsfuld og med en stor arbejdskapacitet. Blandt andet var hun, sideløbende med formandskab og engagement i Socialrådgiverforeningen, i cirka 30 år sekretær i Socialpolitisk Forening, hvorved hun knyttede tætte, nyttige bånd mellem foreningerne. Hun blev formand for en næsten ny bestyrelse bestående af nyuddannede socialrådgivere og efterlod i 1949 formandsposten til en forening i fremgang.

Inger Østergaard
(1911-1970)

Formand i 1940-43 og 1954-56

Inger Østergaard var en pligtopfyldende og strategisk stærk formand, som med sit engagement i både Mødrehjælpen og socialrådgiveruddannelsens bestyrelse havde bred indflydelse på faget. Hun var med til at stifte Socialrådgiverforeningen, hvor hun gennem årene var både sekretær, formand af to omgange, næstformand og menigt bestyrelsesmedlem – helt til ét år før sin død. Hun var med til at styre foreningen gennem besættelsen og efterkrigstidens pengebød. Samtidig var hun med til at sætte skub i det internationale samarbejde, netværk med andre fagforeninger og udvikling af både uddannelse og efteruddannelse.

» har gamle udgaver af fagbladet Socialrådgiveren også været uvurderlige, fordi man kan høre formændenes stemmer gennem deres meddelelser til medlemmerne, og især når de skriver indtrængende, hidsigt og begejstret, fortæller Elsebeth Mortensen.

- Det er selvfølgelig svært at skrive om nogen, som er gået bort for længe siden. Jeg ville være sikker på, at det indtryk, jeg fik af dem gennem skriftlige kilder, også holdt stik. Derfor har jeg brugt meget energi på at lede efter nogen, der kendte dem, så de kunne af eller bekræfte mine beskrivelser.

Nogle gange holdt de stik, andre gange ikke – men alt sammen var det med til at sikre, at formændenes personligheder blev ramt så præcist, som det overhovedet har været muligt, forklarer hun.

De bør anerkendes for indsatsen

Det var netop retfærdighedssansen, der fik Elsebeth Mortensen til for alvor at

gå i gang med at grave informationer om formændene frem.

- Ud over deres navne vidste vi stort set ikke noget om dem. Det er ret uretfærdigt, for de har virkelig knoklet for at lave foreningen, men uden at få den anerkendelse, de har krav på for den store indsats, de har ydet. Derfor vil jeg gerne synliggøre deres kamp, siger hun.

Det hjælper nemlig, når deres indsats bliver sat i perspektiv i forhold til den tid, de var formænd i, påpeger Elsebeth Mortensen. Det er for eksempel ikke rimeligt at klandre dem for ikke at kæmpe for højere lønninger i en tid, hvor der var udbredt mangel på stillinger.

- Det er svært at se en anden gangbar strategi, end den, de forfulgte. På den måde håber jeg, at bogen kan være med til at sætte deres indsats i et mere realistisk perspektiv, så vi også kan være mere ydmyge overfor den kæmpe opgave, de har løftet, siger hun. **S**

PÅSKEHYGGE MED "FEM GÆVE KVINDER"

Har du lyst til et historisk indblik i dit fag, så nyd påskeferien i selskab med Dansk Socialrådgiverforenings fem første formænd på www.socialraadgiverne.dk/5kvinder

Paula Razga Madsen
(1912-2001)

Formand i 1949-51 og 1953-54

Paula Razga Madsen trodsede sin borgerlige baggrund og gik ind i socialarbejdet med liv og sjæl. Hun var særligt optaget af revalideringsarbejdet, hvor hun rejste på flere studieture for at bringe erfaringer med hjem til Danmark. Generelt fokuserede hun meget på at opsøge faglig viden i ind- og udland og sprede den ud til medlemmerne gennem bladet og medlemsaktiviteter som møder og klubaftener. Hendes formandstid var særligt præget af en mangel på socialrådgiverstillinger – et stort pres på foreningen og hende personligt.

Margrete Appel
(1916-2007)

Formand i 1951-53

Margrete Appel blev inspireret til at blive socialrådgiver, da hun under Anden Verdenskrig som krigsfange på Java fik hjælp af en Røde Kors-medarbejder. Hun blev formand ved lidt af et kup, da medlemmerne ønskede fornyelse. Margrete Appel var i øjenhøjde med sin tid og introducerede og diskuterede moderne emner: Boligsociale problemer, nye uddannelser til kvinder, film som formidling og tolerance overfor homoseksuelle. Foreningens problemer med mangel på både job og medlemsaktivitet overvældede hende, og efter et par år trådte hun tilbage.

”

Jeg gik i 6. klasse på min folkeskole, men på Dannevirke fandt de ud af, at jeg var på 3. klasse-niveau. Det gav mig en tryghed at arbejde med mit eget i mit eget tempo. Jeg fik taget en folkeskole 9. classes eksamen på de tre år.”

Tidligere elev på Dannevirke Kostskole, interviewet af Rambøll 2016

VED DU DET?

Hvor mange anbragte unge går op til folkeskolens afgangsprøver?

På landsplan: **51%** går op til folkeskolens afgangsprøver (KL's nøgletal 2016)

På Dannevirke Kostskole: **100%** går op til folkeskolens afgangsprøver (Rambøll 2016)

På Dannevirke Kostskole er elevernes vigtigste opgave at passe deres skolegang. Vi har 23 års erfaring i at skabe trygge læringsmiljøer, og vi mener selv, at vores interne skole er en af landets bedste.

På Dannevirke Kostskole arbejder vi målrettet på at give vores elever de bedste mulige forudsætninger for at skabe sig et godt liv. Vi arbejder bl.a. med elevplaner, status-rapporter, skoleudtalelser og selvevaluering.

Ny Rambøll-undersøgelse viser

Hvordan klarer vores tidligere elever sig senere i livet? Vi har fået lavet effektmålinger hos Rambøll i 2008 og 2016, begge gange med både en kvantitativ og en kvalitativ undersøgelse.

De nye tal fra 2016 viser:

- alle vores tidligere elever (årgang 1993-2014) har gennemført grundskolen (100%)
- en tredjedel er i gang med eller har gennemført en ungdoms- eller videregående uddannelse (31%)
- en fjerdedel er i arbejde (25%)

Samtidig fortæller vores gamle elever selv til Rambøll, at de hos os har fået redskaber, som gør dem bedre i stand til at tage en uddannelse, varetage et job og være gode forældre for deres egne børn.

Læs mere på www.dannevirkekostskole.dk

Vi tilbyder både 365- og 220-dages ophold for kostelever

Vi har et tæt samarbejde med UU-vejlederne i Haderslev Kommune og med efterværnet Dannevirkekollegiet

Temadag for arbejdsmiljørepræsentanter om Arbejdstilsynets tilsyn og påbud

Arbejdstilsynet er fra i år blevet beskåret kraftigt. Det stiller krav til arbejdsmiljørepræsentanterne om at forstå og bruge Arbejdstilsynet på den rigtige måde.

Erhvervspsykolog Lill Palmblad, som er tidligere chef i Arbejdstilsynet, gennemgår hele processen - fra den første kontakt til Arbejdstilsynet, tilsynsbesøget, påbuddet, handleplanen og godkendelsen. Og vi får tips til, hvordan man henvender sig til Arbejdstilsynet, og hvordan man skal fortolke og handle på det påbud, der gives.

Temadagen holdes tre gange: 4. april i Fredericia, 6. april i Randers og 3. maj i Roskilde.

Læs mere og tilmeld dig på socialraadgiverne.dk/kalender.

MINDEORD

Vores gode ven, kollega og faglige kammerat, Tove Møllergaard, døde pludselig den 15. februar.

Tove var om nogen et dedikeret menneske. Uanset om det drejede sig om at give borgerne en ordentlig og lovmedholdelig behandling, om at gøre sit bedste for medlemmer af Dansk Socialrådgiverforening eller om at få det bedste ud af livet. Tove ville og gjorde det bedste hun kunne i alle sammenhænge.

Vi krydsede hinandens veje for første gang i begyndelsen af 1980'erne, og ud over det faglige fællesskab, vi opbyggede i kredsbestyrelse og andre sammenhænge, udviklede vi også et tæt venskab, som har været ved, indtil det alt for tidligt blev afbrudt for ganske kort tid siden.

Tove støttede på mange og store udfordringer i sit liv. Hun mødte dem med oprejst pande, og en tilgang til problemknusning, som vi kan tage med os ...

Alle som kendte Tove ved, at hun var meget engageret i DS' virke, og hun var aktiv til det sidste. Som kasserer i Svendborg-klubben er vi helt sikre på, at hun afleverer et regnskab, der stemmer på øre, og at hendes aftryk i forhold til ordentlighed og kampgejst vil leve videre. Som det gør hos os.

Vi sender de varmeste tanker til Toves datter og svigersøn, Anja og René. De har lidt et stort tab. Det kan kun være en lille trøst for dem, at de kan stole på, at vi vil være der, også i fremtiden.

I kærlig erindring

Lis Kristiansen, Kirsten Østerlin, Ann Pedersen

Socialrådgiver Tove Møllergaard døde pludseligt den 15. februar efter længe tids sygeforløb. Svendborg Kommune har mistet en engageret og dedikeret medarbejder - og vi en kær og hjælpsom kollega.

Tove Møllergaard kom fra Fyns Amt til Svendborg Kommune i forbindelse med strukturreformen i 2007. Det var en god, garvet socialrådgiver, der trådte ind ad døren. Med sig havde Tove ikke blot en masse viden og erfaring, hun kom også med et stort engagement og en positiv indstilling til de nye udfordringer i Svendborg. Tove arbejdede dedikeret for vores borgere, som altid modtog god service, når de henvendte sig til hende. Hun var en sød og hjælpsom kollega, som kunne løfte stemningen med en kvik bemærkning.

Tove var gennem hele sit virke engageret i det fagpolitiske arbejde og gjorde en uvurderlig indsats i vores lokale klub som kasserer og sekretær.

Tove Møllergaard efterlader et stort savn både faglig som socialt.

DS-klubben i Svendborg Kommune.

Fælles TR Ib Knudsen, TR Social Mie Vode Moll og TR suppleant Liselotte Egeberg.

Seniorsektionen

Dansk Socialrådgiverforenings seniorsektion holder generalforsamling tirsdag den 26. april 2016 kl. 13.30 - 15.00 på Rudbøl Grænseskro. Alle senior-medlemmer er velkomne - og der er kaffe bagefter.

Dagsorden ifølge vedtægterne, som kan findes på socialraadgiverne.dk/seniorsektion

Seniorsektionen i Nord

12. maj kører vi en bustur til Fur, som byder på en rigdom af særprægede landskaber. Biolog og naturvejleder John Simoni vil under turen rundt på øen fortælle om naturen og geologien, og vi besøger Naturhistorisk Museum.

Læs mere på socialraadgiverne.dk/kalender.

Tilmelding senest 10. april.

Hjemløse: Faggruppe vil skifte navn

Faggruppen "Boformer for hjemløse" ønsker at skifte navn til Hjemløse-faggruppen. Det sker ifølge Malene Kanstrup Jensen, medlem af faggruppens bestyrelse, for at signalere, at faggruppen også er et relevant medlemstilbud for socialrådgivere, der arbejder med hjemløse som myndigheds-sagsbehandlere, kontaktpersoner, bo-støtte m.m. 13. april holder faggruppen temadag med generalforsamling, hvor der stilles forslag om navneforandringen.

Læs mere på www.socialraadgiverne.dk/faggruppe, hvor du også kan tilmelde dig faggruppen.

Det faglige og sociale fællesskab

regionsleder

Hvert andet år holder vi Fagligt Udsyn i Region Nord. Det er et heldagsarrangement, hvor oplæg, det sidste nye fra faget og aktuelle emner vendes og drejes fagligt, etisk og praktisk.

Dagen er planlagt af bestyrelsen i Region Nord, bistået af uvurderlig hjælp fra vores administrative medarbejder. Fagligt Udsyn holdes i det år, hvor der ikke er Socialrådgiverdage.

I år holdte vi Fagligt Udsyn fredag den 4. marts, og denne gang havde over 300 socialrådgivere, studerende, gæster og oplægsholdere tilmeldt sig til en hel dag i et fagligt og socialt fællesskab. Vi blev fagligt inspireret, og diskuterede og drøftede etiske og faglige dilemmaer.

Vi kunne blandt andet høre hovedoplæg fra psykolog og forfatter Svend Brinkmann "Stå fast – et opgør med tidens udviklingstrang". Budskabet var, at vi skal stå fast på vores personlige og faglige kundskaber, når vi arbejder og lever i en tid, hvor vi konstant møder ny lovgivning, omorganiseringer og nye økonomiske prioriteringer.

Svaret på at kunne "overleve" i denne omstillingstid er ikke mindfulness, positiv psykologi, coaching og andet selvudviklingsfilosofi; men at vi fastholder vores faglige identitet og personlighed.

Dette blev efterfulgt af "Dilemmaer med socialrådgivermonopolet", hvor vi havde inviteret radio- og studievært Mads Mads Steffensen - den rigtige Mads - til at styre slagets gang. Her gav monopolet - DS-formand Majbrit Berlau, professor Svend Brinkmann, socialrådgiver Henrik Mathiasen og radio- og tv-vært Anne Kejser - gode forslag og løsninger til otte faglige og personlige dilemmaer, som nogle af de deltagende socialrådgivere havde indsendt. Socialrådgivermonopolet var en både meget munter og "faglig oplysende" afslutning på en god formiddag.

Eftermiddagens program fordelte sig med forskellige workshops, med et alsidigt fagligt indhold, inden dagen sluttede med en sandwich og en øl eller tre i baren.

Fagligt Udsyn er et fagligt og socialt fællesskab, hvor vi trives, hygger og har det godt som individ - i et fællesskab med andre. Og dette i en tid, hvor individet er i fokus som aldrig før - men som individ er vi jo kun noget via fællesskabet. **S**

TEKST MADIS BILSTRUP, FORMAND DS REGION NORD

DSKALENDER

Læs mere om arrangementerne - og se flere - på www.socialraadgiverne.dk/kalender

29. marts, København V
Faggruppen Stofmisbrug ser filmen Monalisa Story, debatterer med instruktøren og holder generalforsamling.

4. april, Vejle
TR-uddannelse: TR forhandler.

4. april, Fredericia
6. april, Randers
AMiR-uddannelse: Arbejdstilsynets tilsyn med psykisk arbejdsmiljø - alt hvad der er værd at vide.

5. april, Greve
Region Øst holder konference for TR, AMiR og ledere.

7. april, Odense
Har revalidering en fremtid? - Faggruppen Revalidering holder temadag.

11. april, Vejle
TR-uddannelse: TR og medlem.

12. april, Aarhus
13. april, Holstebro
Modtagelse af flygtninge i kommunerne.

13. april, Odense
Unge hjemløse - Faggruppen Boformer for Hjemløse holder temadag og generalforsamling.

14. april, Aarhus
20. april, Aalborg
Lederskab og stærke klubber - konference for TR i Region Nord.

14.-15. april, Fredericia
Faggruppen Fagbevægelsen holder kursus om "menne-sket bag diagnosen".

14.-15. april, Nyborg
Patienten i centrum: Sygehussocialrådgiverne holder landsseminar.

14.-15. april, Middelfart
Faggruppen Social- og Sundhedsskoler holder generalforsamling samt landsmøde.

18. april, Fredericia
Region Syd: Misbrug og psykiatri - foredrag med Henrik Rindom, speciallæge i psykiatri

25. april, Vejle
TR-uddannelse: TR forhandler videre.

26. april, Fredericia
Region Syd: Radikalisering som udfordring - foredrag med Aydin Soei.

26.-27. april, Rudbøl
Seniorsektionen holder årsmøde og generalforsamling.

3. maj, Roskilde
AMiR-uddannelse: Arbejdstilsynets tilsyn med psykisk arbejdsmiljø.

12. maj, Fur
Seniorsektionen i Nord besøger Fur.

12. maj, Aalborg
Seminar for socialrådgivere i retspsykiatrien.

24. maj, Roskilde
Region Øst holder temadag for TR/AMiR på beskæftigelsesområdet.

Modtagelse af flygtninge i kommunerne

Vi stiller skarpt på aktuel viden om den nye flygtningegruppe fra Syrien samt generel viden om modtagelse og integration af flygtninge i Danmark. Oplægsholder er Mette Blauenfeldt, som er socialrådgiver og leder af Dansk Flygtningehjælps Center for Udsatte Flygtninge.

Det sker 11. april i Aalborg og 12. april i Aarhus.

Læs mere og tilmeld dig senest 29. marts på socialraadgiverne.dk/kalender.

Har Revalidering en fremtid?

Faggruppen Revalidering holder temadag med oplæg ved Jannie Dyring, cand.jur., ph.d. og mediator (MMCR), der også vil deltage i debatten

Det sker 7. april kl. 9:30 - 15:15 på Fagforeningshuset "Fabriken", Lumbyvej 11 i Odense.

Læs mere og tilmeld dig på socialraadgiverne.dk/kalender.

Familiepleje- og tilsynskonsulenter

Faggruppen Familiepleje- og tilsynskonsulenter holder mini-konference med faglige indlæg, ny viden, kollegialt netværk og generalforsamling.

Det sker 2.-3. juni på Fredericia Vandrerhjem.

Radikalisering som udfordring

Region Syd inviterer til fyraftensmøde med sociolog Aydin Soei, som har et indgående kendskab til unge mænd i udsatte boligområder. Hør hans bud på hvordan en forebyggende indsats med gode klubtilbud, styrkelse af muligheden for fritidsinteresser og lommepegeprojekter skal sikre, at de unge mænd i de udsatte boligområder oplever sig som ligeværdige medborgere og ikke som modborgere.

Det sker 26. april.

Læs mere og tilmeld dig senest 19. april på socialraadgiverne.dk/kalender.

Misbrug og psykiatri

Region Syd inviterer til fyraftensmøde med speciallæge i psykiatri, Henrik Rindom, som har indgående praktisk og teoretisk kendskab til rusmiddelproblematikken.

Det sker 18. april i Fredericia, læs mere og tilmeld dig senest 11. april på socialraadgiverne.dk/kalender.

Psykiatrifaggruppen

Psykiatrifaggruppen planlægger landskonference 15. - 16. september om "Menneskesyn og dilemmaer i socialt arbejde". Programmet er ikke fastlagt.

Trancit
Specialist i social inklusion

Hjemtagelse

Trancit kan tilbyde kommunerne en bæredygtig løsning, som tager højde for både ønsket om hjemtagelse, bolig, det økonomiske perspektiv og den helt særlige specialiserede indsats.

Trancit finder
Boligen!

<http://trancit.dk>

Tlf. 25 94 94 54

EN HELHEDSORIENTERET INDSATS MED DEN ENKELTE BORGER I CENTRUM

På Granhøjens Rehabiliterings- og aktivitetscenter tilbyder vi et professionelt ressourceforløb med en helhedsorienteret indsats, som kan hjælpe fysisk eller psykisk sårbare borgere.

Vores ressourceforløb er målrettet borgere med fysisk og/eller psykisk nedsat funktionsevne, hvor sundhedsmæssige, sociale- og beskæftigelsesmæssige udfordringer skaber barrierer i forhold til det ordinære arbejdsmarked. Formålet med vores ressourceforløb er at yde støtte og udvikle borgeren der, hvor han/hun måtte være udfordret. Ressourceforløbet tilpasses den enkelte borgers funktionsniveau og kompetencer samt mål og drømme for fremtiden.

HELHEDSORIENTERET INDSATS

Sundhedstilbud: Udredning ved speciallæge i psykiatri, terapi ved autoriseret psykolog og uddannet terapeut, misbrugsbehandling, NADA, livsstilskursus, fysisk træning, motion og massage.

Sociale tilbud: Vejledning og rådgivning, støtte/kontaktperson, mentorordning, støttesamtaler, pædagogisk plan og transport.

Beskæftigelsestilbud indenfor: Landbrug, dyr, gartneri, håndværksfag, køkken, kontor og butik. Herunder mulighed for STU.

Granhøj

SPECIALPSYKIATRISK BEHANDLING

BLINDESTRÆDE 1 • 4300 HOLBÆK • TLF.: + 45 59 93 23 01 • KONTAKT@GRANHØJEN.DK • WWW.GRANHØJEN.DK

Familiebehandling på familieinstitutionen den selvejende institution Kildehøjen

En tidlig og forebyggende indsats

Den selvejende institution Kildehøjen kan være et forebyggende alternativ til en ofte langvarig og dyr anbringelse.

- Vi har plads til både større familier/ familier med børn over 2 år og familier med spædbørn og mindre børn.
- Vi har et stærkt tværfagligt team og arbejder med et integrativt og helhedsorienteret syn på intervention og samarbejder bredt med relevante samarbejdspartner og eventuelt netværk.
- Vi arbejder med at afklare familiens kompetencer sideløbende med at udvikle på forældrekompetencer i et intensivt undervisnings og samtaleforløb.

Vi er flyttet til en mere centralt beliggende location på sjælland ved Næstved og modtager familier fra hele landet.

Vi har en lettilgængelig og overskuelig pris på 29.750,- pr. person/måned. Kontakt os for fuldstændig takstark og yderligere information info@kildehoejen.dk

DEN SELVEJENDE INSTITUTION

Kildehøjen

Holmevej 73 • 4700 Næstved • Tlf.: 59 27 45 50
info@kildehoejen.dk • www.kildehoejen.dk

Trancit
Specialist i social inklusion

Uledsagede flygtninge

Vi skaber et miljø med plads til ungdomsliv, hvor der samtidig ydes støtte ud fra den enkelte unges behov.

Trancit finder Boligen!

<http://trancit.dk> Tlf. 25 94 94 54

NAVIGATOR

For CI-brugere, døve og unge med høretab

Navigator er et 42 uger langt forløb til døve og personer med høretab mellem 17 og 30 år, der ikke er kommet i gang med en ungdomsuddannelse.

På Navigator vejleder og støtter vi vores elever, så de udvikler sig fagligt, personligt og socialt. Vi tager udgangspunkt i praktisk læring, og vi har et tæt samarbejde med både virksomheder og skoler.

Find alle praktiske oplysninger på
www.cbg.dk/navigator

Tilmeldingsfrist: 20. maj 2015

hilltop

**“ STU, OPHOLD
OG BO-TRÆNING
FOR UNGE
MED AUTISME
OG GUA ”**

Hjemmeside: <http://hilltop.dk/>
Kontakt: Forstander Jeppe Hansen
Tlf.: 2096 2907
Mail: jh@hilltop.dk

VÆVERGADE

Vi kan støtte unge med:

- Personlighedsforstyrrelser
- Forandret virkelighedsopfattelse
- Angst, stressbelastning og selvskadende adfærd
- Opmærksomhedsforstyrrelse
- Depression
- Flygtningeproblematikker
- Andre sociale problemer

Læs mere på **www.CBBE.dk**

CASA BLANCA
Bo & Erhverv

"Tømrrermester Lauritz Hansen og Hustru Karen Dorte Valborg Hansen, født Gulfeldt's Mindelegat"

Fra ovennævnte legat uddeles legatportioner på normalt kr. 5.000 til 10.000. Kræfttramte patienter kan søge legatet, idet der iflg. fundatsen ydes understøttelse til trængende kræftlidende såvel under deres sygdom som under en efterfølgende rekreation. Dersom den sygdomsramte er mindreårig, kan legatportioner søges af indehaveren af forældremyndigheden.

Legatet søges ved udfyldelse af autoriseret skema, hvori ansøgeren oplyser om sygdommen og dens forløb samt indtægtsforhold og formueforhold.

Lægeerklæring skal vedlægges ansøgningsskemaet. Lægeerklæringen skal være dateret i 2016.

Ansøgningsskemaet kan rekvireres hos administrator ved indsendelse af frankeret svarkuvert eller via e-mail pnk@aruphvidt.dk.

Ansøgningsfrist er den 15. maj 2016. Ansøgninger fremkommet efter dette tidspunkt tages ikke i betragtning. Legatet udbetales i juni/juli måned.

På legatbestyrelsens vegne
Georg Meyer, advokat
Nørre Voldgade 88, 4.
1358 København K

Integrationsnet

En del af Dansk Flygtningehjælp

EFFEKTIV INTEGRATION

FRA MODTAGELSE TIL SELVFORSØRGELSE

WWW.INTEGRATIONSNET.DK

NARRATIVEPERSPEKTIVER

anne@narrativeperspektiver.dk

Østerbrogade 29 3sal
2100 København Ø
tlf 22160065

NARRATIVE KVALITETSUDDANNELSER

GRUNDIG TRÆNING I SAMTALEN - (STOR RABAT V. FL. FÆLLES ARBEJDSPLADS)

TVÆRFAGLIG 1 ÅR I NARRATIV SAMTALEPRAKSIS (BASISÅR) 2016 - FÅ PLADSER!

16 DAGE • OPSTART • 18 April 2016 • PRIS 23.000 kr.

UDDANNELSEN sigter på: Mestre en narrativ samtale ved hjælp af positionskortet - og spotte færdigheder
Kende forskel på lytning og lytning for udvikling
bevidning, skrive breve og digte

TVÆRFAGLIG 2-3 ÅR I NARRATIV SAMTALETERAPI 2016

18 DAGE • OPSTART 21 Sept. 2016 • PRIS 24.000 kr. pr. år

UDDANNELSEN tilbyder: Familier og par - kendskab til de videregående narrative ideer. Færdigheder i mødeafholdelse samt internt/eksternt samarbejde. Mentaliseringsbegrebet brugt i relationel narrativ praksis

LEDELSES COACHING 2016

10 EFTERMIDDAGE • OPSTART 26 sept. 2016 • PRIS 25.000 kr. pr. år

Gruppe for 3-5 deltagere skaber mulighed for:
Hvordan skaber lederen en god sprogkultur?
Positioner og ledelse - what to do?
Når medarbejdere har konflikter - og lederen skal mediere
Hvad er 'gode' beslutningsprocesser?

narrativeperspektiver.dk

Den professionelle flygtningeindsats

– gratis tværfaglige dialogmøder med
oplæg og debat

18. april | Sprog og kommunikation

Oplæg ved professor Iben Jensen, Ålborg Universitet

17. maj | Kulturmødet

Oplæg ved professor Iben Jensen, Ålborg Universitet

8. juni | Stress og traume

Oplæg ved psykolog Mikkel Auning-Hansen og socialrådgiver
Hanne Schmidt Nielsen, RCT-Jylland

Alle dialogmøder er kl. 16-19 i Asylgade 7-9, Odense

UCL byder på let forplejning under møderne

Tilmelding på kurser.ucl.dk/møderflygtninge

UNIVERSITY COLLEGE LILLEBÆLT

Kompetenceudvikling og
Undervisningsmidler

MASTER I VIDENSBASERET SOCIALT ARBEJDE

Vil du styrke og udvikle kvaliteten i socialt arbejde?

Så bliv Master i Vidensbaseret Socialt Arbejde!

Uddannelsen er for medarbejdere og arbejdspladser, der ønsker at være i front med udvikling af viden og kvalitet i det borgernære sociale arbejde. På uddannelsen er der fokus på viden i det faglige miljø, organisationen og samfundet – og på, hvordan borgernes viden kan inddrages i udvikling af kvalitet.

Du arbejder med aktuel og relevant forskningsviden, professionelles viden, samt teorier og forskningsmetoder, der kan understøtte praksisnær udvikling af vidensbaseret socialt arbejde.

Masteruddannelsen er et 2-årigt deltidsstudium udviklet i samarbejde med Professionshøjskolen Metropol. På hvert semester undervises 4 x 3 dage. Undervisningen foregår på skift i Aalborg og København. Studiestart 2016: September.

Uddannelsen er relevant for professionelle socialarbejdere inden for alle områder f.eks. beskæftigelsesområdet, børne- og ungeområdet, handicap- og ældreområdet, socialpsykiatri, voksenområdet, socialt udsatte osv.

Læs mere om optagelse og pris på:

www.vidensbaseretsocialtarbejde.aau.dk

MASTER I UDSATTE BØRN OG UNGE

Vil du styrke kvaliteten i udvikling og ledelse af arbejdet med udsatte børn og unge?

Så bliv Master i Udsatte Børn og Unge!

Masteruddannelsen har fokus på hvordan styring, faglig ledelse og udvikling kan bidrage til at kvalificere en socialfaglig eller socialpædagogisk praksis, hvor der arbejdes indenfor servicelovens bestemmelser om udsatte børn og unge.

Uddannelsen er et 2-årigt deltidsstudium med månedlige seminarer og online læring, så det er muligt at passe arbejdet, samtidigt med at du tager masteruddannelsen. Uddannelsen

foregår hvert andet år i Aalborg og hvert andet år i København. Studiestart 2016: September i København.

Læs mere om optagelse og pris på:

www.mbu.aau.dk

"Det at møde socialarbejdere, som er erfaringsmæssigt på samme niveau, som jeg er, men som har en anden praksis og den vekselvirkning, der er i de drøftelser, vi har, det får jeg rigtig meget ud af."

Annette Mignon

MBU-studerende og teamleder i Aalborg Kommune

MULIGHED
FOR STØTTE FRA
SOCIALSTYRELSEN
PÅ 2/3 AF
DELTAGER-
BETALINGEN

AALBORG UNIVERSITET

Stillingsannoncer

Send din annonce til
DG Media as,
Havneholmen 33,
1561 København V,
tlf: 70 27 11 55,
fax 70 27 11 56 eller
epost@dgmedia.dk

Deadline kl. 12

UDKOMMER

Socialrådgiveren nr. 05	30. marts	14. april
Socialrådgiveren nr. 06	26. april	12. maj
Socialrådgiveren nr. 07	18. maj	2. juni
Socialrådgiveren nr. 08	1. juni	16. juni
Socialrådgiveren nr. 09	29. juli	11. august

SIDSTE FRIST FOR INDLEVERING

KILDEN TIL ET
MENINGSFULDT JOB

ROSKILDE
KOMMUNE

Socialrådgiver/socialformidler søges til Integration i Roskilde Kommune

Roskilde Kommune ønsker en integrationsindsats med fokus på helhed, handlekraft og resultater. Derfor er kommunens integrationsindsatser samlet, så vi har de optimale rammer for tværfaglighed og sammenhængende indsatser med jobfokus.

Integration beskæftiger omkring 40 ansatte med vidt forskellige fagligheder omkring indsatser, der alle sker med afsæt i kommunens integrationspolitik, herunder indsatsen omkring modtagelse og integration af nye flygtninge. Vi lægger vægt på helhedsorientering i indsatsen omkring flygtningefamilier og kommunens tværsektorielle projekt VIA, som er målrettet særligt udsatte flygtningefamilier, er organiseret i området.

Roskilde er blandt de kommuner, der i disse år skal modtage og integrere særligt mange nye flygtninge. Derfor er integrationsindsatsen lige nu i rivende udvikling med mange nye spændende tiltag og aktiviteter, som du bliver en naturlig del af. Vi har mange interne og eksterne samarbejdspartnere og i stigende grad samarbejder vi med frivillige kræfter i foreninger og i civilsamfundet, som supplerer og understøtter kommunens indsats med integrationsfremmende aktiviteter.

Fra 1. maj 2016 opnormerer vi med stillingen som socialrådgiver/socialformidler med særligt fokus på beskæftigelsesindsatsen for borgere, der er omfattet af den 3-årige integrationsperiode. Socialrådgiverne i Integration har stor kompetence til at træffe afgørelse og iværksætte foranstaltninger. De arbejder tværfagligt og tværsektorielt i forhold til den enkelte borger og har den koordinerende funktion i forhold til hele integrationsprocessen.

Arbejdsopgaver

- Udarbejde integrationskontrakter & integrationsplaner
- Afdække ressourcer & barrierer
- Afdække behandlingsmæssige behov (herunder for PTSD)
- Rådgive og vejlede om det danske samfund
- Iværksætte beskæftigelsesfremmende foranstaltninger
- Hjælpe i forbindelse med familiesammenførselsprocessen
- Deltage i interne fagfora og samarbejds møder
- Deltage i møder med eksterne samarbejdspartnere og institutioner.

Faglige kvalifikationer

Du skal være socialrådgiver/socialformidler med erfaring i at arbejde med integrationsborgere og gerne med kendskab til de flygtningegrupper, som Danmark modtager. Viden om Integrationsloven og Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er et krav. D

Det vil være en fordel, hvis du har erfaring i at arbejde med beskæftigelse i jobcenterregi. Du må meget gerne have erfaring i eller lyst til at arbejde gruppeorienteret f.eks. dialogbaseret undervisning og/eller oplæg.

Personlige egenskaber

Du er robust, med personligt overskud og evne til at optræde myndigt på en empatisk facon. Du kan formidle værdier og normer på en respektfuld måde. Du besidder en høj grad af fleksibilitet, daarbejdsdagen er præget af uforudsigelighed. Du kan transformere din teoretiske og metodiske tilgang og viden til lavpraksis, idet mange af de nye flygtninge, som kommer til Danmark i disse år, har haft en meget kort præasylfase og deres kendskab til Danmark er nærmest ikke eksisterende.

Vi tilbyder

Et meningsfyldt arbejde, hvor din indsats har stor betydning for nye borgeres integrationsproces i Danmark. Vi har et godt arbejdsmiljø med et fagligt stærkt teamsamarbejde, drevet af krav og forventninger om kvalitet samt etik i forhold til integrationsindsatsen. Vi stiller krav til os selv og omgivelserne, og vi yder kollegial sparring og støtte til hinanden.

Du kan få flere oplysninger om stillingens indhold hos socialrådgiver Gordana Kreso på tlf. nr. 4631 7838.

Løn og ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem Dansk Socialrådgiverforening/HK. Ny løn med udgangspunkt i løntrin 37.

Ansøgning med CV, relevante eksamensbeviser og relevante udtalelser sendes gennem linket på www.roskilde.dk/job.

Ansøgningsfrist søndag den 10. april 2016, kl. 23.59.

Der afholdes ansættelsessamtaler torsdag den 14. april 2016.
Samtaler i en evt. runde 2 afholdes mandag den 18. april 2016.

Søg jobbet på www.roskilde.dk/job

Teamleder til Hjerneskadecentrets afdeling for arbejdsrehabilitering søges

Stillingen er som leder i vores tværfaglige arbejdsrehabiliteringsteam, der vokser pga. øget opgaveefterspørgsel. Kerneopgaven for teamet er at varetage individuelt tilpasset udvikling og afklaring af borgerens arbejdsevne, samt træningsforløb for voksne senhjerneskadede borgere. Derudover indgår teamet i forsknings- og udviklingsprojekter, specialiserede rehabiliteringsopgaver samt rådgivnings- og konsulentopgaver. Teamet består af neuropsykologer, ergoterapeuter, fysioterapeuter og socialrådgiver.

Den samlede personalegruppe på Hjerneskadecentret er på 60 medarbejdere og består af neuropsykologer, fysio- og ergoterapeuter, socialpædagoger, socialrådgivere og SSA'ere. Udover to arbejdsrehabiliteringsteams består Hjerneskadecentret af en VISO Hjerneskaderådgivning, et støtteteam, et forsknings- og udviklingsteam, et administrativt team samt et ledelsesteam. Herudover samarbejder vi med en række eksterne konsulenter.

Ansøgningsfristen er **senest fredag d. 1. april 2016 kl. 8.00.**

Se hele stillingsopslaget og søg stillingen på www.roskilde.dk/job

Teamleder til Sygedagpengeteam, Jobcenter Fredericia

KAN DU STRUKTURERE OG HÅNDBERE KOMPLEKSE PROBLEMSTILLINGER, PROJEKTER OG OPGAVER? HAR DU ERFARING MED LEDELSE I EN OFFENTLIG FORVALTNING SAMT KENDSKAB TIL SYGEDAGPENGELOVEN?

Vi søger en handlingsorienteret og dynamisk leder, der vil tage ansvaret for den fortsatte udvikling i et veldrevet afsnit, som allerede i dag skaber solide resultater.

Sygedagpengeteamet er et tværfagligt team bestående af sagsbehandlere, arbejdsmarkedskonsulenter, fysioterapeuter, ergoterapeut og adm. medarbejder.

Ansøgningsfrist 29. marts 2016.

Se det fulde jobopslag via www.fredericia.dk

Uddannet socialrådgiver eller socialformidler
søges til 3 stillinger som **socialfaglig vejleder**
i Lolland Kommune.

- Er du den der brænder for børn, unge og deres familier og tror du på, at familien altid er og skal være omdrejningspunkt for den tidlige indsats?
- Brænder du for det tværfaglige samarbejde og vil du være med til at udvikle helt nye måder at arbejde sammen på?

Hvis du kan svare ja til ovenstående, så er du måske 1 af 3 nye medarbejdere, som pr. 01.06.16 skal fungere som socialfaglig vejleder, i Lolland Kommunes dagtilbud og skoler.

Læs mere og søg stillingen på www.lolland.dk

Ansøgningsfrist 7. april 2016

Fast stilling som socialrådgiver på Hjerneskadecentret - BOMI i Roskilde

Vi søger en socialrådgiver, som kan indgå i vore træningsteam med socialfaglig bistand i borgersager samt bidrage til Centrets generelle opgaveløsning. Der ønskes gerne en socialrådgiver med erfaring indenfor rehabilitering og arbejde med borgere med hjerneskade/særlige behov. Såfremt socialrådgiveren ikke har neurofaglig viden og erfaring, vil undervisning og kurser kunne tilbydes. Det er aktuelt ansat 1 yderligere socialrådgiver på Centrets.

Hjerneskadecentret - BOMI består af 2 tværfaglige teams med fokus på arbejdsrehabilitering, 1 VISO-team samt et team med fokus på neurorehabilitering og støtte i eget hjem. Det samlede personale er på ca. 60 medarbejdere fordelt på fysio- og ergoterapeuter, neuropædagoger, neuropsykologer, socialrådgivere og administrativt personale.

Hjerneskadecentret yder derudover individuel indsats til hjerneskaderamte borgere også kurser, undervisning, supervision og konsulentbistand til Kommunerne. Hjerneskadecentret - BOMI varetager opgaver for VISO og bistår i Kommunernes indsats med specialiseret neurorehabilitering.

Ansøgningsfrist er **senest mandag d. 4 april 2016 kl. 8.00.**

Se hele stillingsopslaget og søg stillingen på www.roskilde.dk/job

Den enkelte - og alt det rundt om

klumme

Den sidste arbejdsopgave for min gruppe og mig på socialrådgiverstudiet var et bachelorprojekt med titlen "Social arv i praksis". Nu er det temmelig sikkert ikke nogen sensation at vælge at skrive en større opgave om begrebet social arv. Det er der garanteret rigtig mange, der har gjort før os, både på socialrådgiverstudiet og på andre uddannelser inden for de menneskebehandlernde fag - pædagoger, lærere, sygeplejersker osv. Men fokus har ændret sig de senere år.

Man er blevet klar over, at den oprindelige definition af begrebet ikke holder. Man arver ikke sine forældres sociale problemer, i hvert fald slet ikke i den forstand som Gustav Jonsson formulerede det i sin tid. Alligevel bruges begrebet fortsat i forskerkredse, blandt andet, fordi man kan frygte, at en opgivelse af begrebet vil føre til, at fokus på blandt andet de samfundsmæssige rammer og andet, der har indflydelse på børn og familier, ellers forsvinder. Der findes et væld af argumenter for at skrotte begrebet og vel lige så mange for at holde fast i det, men naturligvis i en anden form end Jonssons.

På sin vis kan man sige, at dilemmaet omkring social arv meget godt afspejler den virkelighed, vi socialrådgivere - ja, jeg skriver vi, for det gik, som det skulle med den opgave -

bevæger os i, når vi møder borgerne. Hvor meget skal borgernes historik og alt det omkring borgeren, vedkommendes nære miljø, tidligere mønstre med mere fylde i forhold til det konkrete møde mellem professionel og borger.

Vi kan sikkert godt blive enige om, at det konkrete møde er det vigtigste. Samtalen ansigt til ansigt, hvor den professionelle får borgerens version af sin egen situation fra borgerens egen mund,

og hvor den ægte og ærlige relationsdannelse sker, kan og skal ikke erstattes med 117 andres vurderinger og beskrivelser af den samme borger. Så ender det alt for nemt med, at vi allerede har dannet vores billede af borgeren og vedkommendes situation - og måske også af, hvad der skal til for at løse den - allerede inden vi møder ham eller hende.

På den anden side, så foregår vores møder med borgerne ikke på en øde ø. Og omgivelserne og ens historie har som regel indflydelse på den enkelte, og der kan ligge værdifuld viden her. Men den bevidste refleksion over, hvor vi som professionelle lægger fokus, tror jeg er et livslangt fagligt projekt.

tanker fra praksis

KLUMMEN SKRIVES PÅ SKIFT AF SOCIALRÅDGIVERNE KARINA ROHR SØRENSEN, IDA LOUISE JERVIDALO, TRINE RY OG HENRIK CHRISTENSEN

DS:kontakt

Telefonerne er åbne
mandag-fredag kl. 9-14

SEKRETARIATET
Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B
1253 København K
Tlf: 70 10 10 99
ds@socialraadgiverne.dk

REGION ØST
(dækker Region Hovedstaden
og Region Sjælland)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Øst
Kornerups Vænge 12, 2
4000 Roskilde
Tlf: 33 38 62 22
ds-oest@socialraadgiverne.dk

REGION SYD
(dækker Region
Syddanmark)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Syd
Vesterballevej 3A
Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf: 87 47 13 00
ds-syd@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Odense
Lumbyvej 11, opgang C, 2.th.
Postboks 249
5100 Odense C
Tlf: 87 47 13 00

REGION NORD
(dækker Region
Nordjylland
og Region Midtjylland)
Dansk Socialrådgiverforening
Region Nord
Søren Frichs Vej 42 H, 1.th
8230 Åbyhøj
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Holstebro
Fredericiagade 27-29
7500 Holstebro
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Aalborg
Hadsundvej 184 B
Postboks 764
9000 Ålborg
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

ARBEJDSLØSHEDSKASSEN
(Jobformidling)
FTF-A (hovedkontor)
Snorrestræde 15, Boks 220
0900 København C
Tlf: 70 13 13 12

PENSIONSKASSEN
PKA
Administration
Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup
Tlf: 39 45 45 40

For øvrige kontaktoplysninger
henvises til hjemmesiden
socialraadgiverne.dk.
Se under "Om DS" eller under
"Medlemsgrupper".

Fattigdom bringer intet godt med sig

Mens Dansk Socialrådgiverforening sammen med en række andre organisationer og fagfolk igen og igen har advaret om fattigdomskonsekvenserne af den nye lovgivning om integrationsydelse, kontanthjælpsloft og 225-timers reglen, så vender regeringen og blå blok det blinde øje til.

En reduktion på 1000 kroner eller mere virker måske ikke voldsom i en Christiansborg-verden, hvor man er vant til de høje lønninger og sko til 2000 kroner. Men mange kontanthjælpsmodtageres økonomi vil blive ændret så drastisk, at de risikerer ikke at kunne opretholde deres nuværende bolig. Den nye lovgivning vil ifølge regeringens excelarks-beregninger resultere i, at kun 700 flere kommer i job, mens 30.000 borgere på kontanthjælp vil blive ramt af fattigdomsydelserne.

Den pressede økonomi og den meget korte implementeringsfase betyder, at borgerne får alt for kort tid til at indrette deres økonomi og forstå deres nye situation. Det vil medføre unødvendig mange konflikter, hvilket i yderste konsekvens kan medføre øget risiko for vold og trusler mod socialrådgivere.

De bureaukratiske regler vil også medføre et akut og stort arbejdspress for socialrådgivere. Ifølge ministeriets egne tal skal cirka 200.000 kontanthjælpssager inden 1. juli gennemgås manuelt for at vurdere, hvem der er omfattet af den nye integrationsydelse.

Situationen er så alvorlig, at Dansk Socialrådgiverforening har udarbejdet en vejledning for, hvordan vores medlemmer bedst muligt gør opmærksom på udfordringerne. I vejledningen - som i disse dage sendes ud til alle vores tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter på området - opfordrer vi de tillidsvalgte til, at de sammen med medlemmerne i klubben bliver enige om en fælles strategi og allerede nu går i dialog med og stiller krav til ledelsen og lokale politikere om, hvordan det akutte arbejdspress og den socialfaglige udfordring skal håndteres. Hvordan fortolker og omsætter vi den uklare og bureaukratiske lovgivning? Hvordan håndterer vi på tværs af forvaltninger de udfordringer, der opstår som følge af, at flere bliver ramt af fattigdom? Og hvordan forebygger og håndterer vi arbejdsmiljøproblemerne?

I Dansk Socialrådgiverforening vil vi vedblive med at redegøre for og dokumentere konsekvenserne af de forringede ydelser.

Det er allerede nu lykkedes os i samarbejde med andre organisationer at få politikerne til at undtage nogle handicappede fra kontanthjælpsloftet, men der skal ikke herske nogen tvivl om, at lappeløsninger ikke hjælper på det fundamentale problem: At Christiansborg sender tusindvis af borgere ud i økonomisk - og dermed også social - deroute.

Og her er det på sin plads at efterspørge politisk refleksion om effekt og mål - og minde om, at vi skal kende vores samfund på, hvordan vi behandler de mest udsatte. **S**

leder

Dansk Socialrådgiverforening